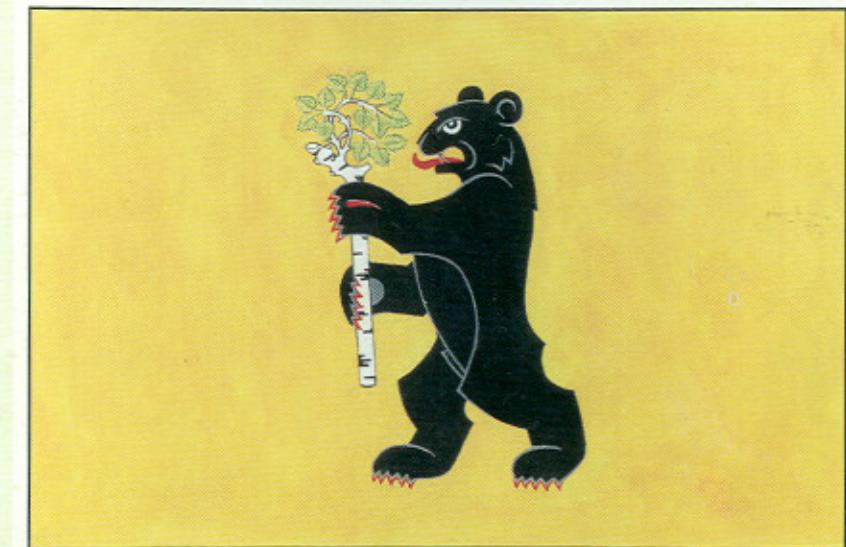

HOŠŤALOVICE a BŘEZINKA

1349 - 1999

650 LET NAŠICH OBCÍ

Hošťalovice, červenec 1999

Zdůvodnění znaku a vlajky obce Hošťalovice

Obec je složena z částí Hoštalovice a Březinka. Obě historicky patřily různým rodům, z nichž žádný nebyl jednotícím prvkem. Jelikož neexistuje ani historická pečeť, byl vzat za základ návrhu znaku nejstarší záznam o obci, respektive kostelu, kterým je zápis z litomyšlského biskupství (13. století), podle něhož tento kostel pod biskupství náležel. Kostel je zasvěcen svatému Havlovi.

Znak vychází z erbu litomyšlského biskupství (zlatý štít s černým heraldickým křížem) a atributů Sv. Havla (medvěd a dřevo). Navrhoji tedy zlatý erb s černým nakročeným medvědem s červenou zbrojí a ránou v tlapě. Medvěd v předních tlapách drží břízu, která nahrazuje atribut dřeva a je zároveň mluvícím znaméním druhé části obce Březinky.

Vlajka je vlastně rozpuštěným erbem, tedy žlutý (zlatý) list s černým nakročeným medvědem s červenou zbrojí a ránou v tlapě, v tlapách držící břízu a otočený k žerďové straně.

Poměr stran listu je 2:3.

HOŠŤALOVICE

1349 - 1999

650 LET

**650 LET
NAŠICH OBCÍ**

Hošťalovice, červenec 1999

Vážení přátelé,

již za několik málo měsíců budeme stát na prahu příštího tisíciletí. Je téměř symbolické, že necelého půl roku před tím, než dospějeme k této křížovatce dějin, budeme mít velkou příležitost se na chvíli zastavit před neméně důležitým mezníkem, alespoň pro nás občany a rodáky z Hoštalovic a Březinky, a podívat se o celých 650 let zpět do minulosti. Šesti sté padesáté výročí našich obcí je pro nás velkým svátkem, ale především velkou výzvou, abychom se zamysleli nad tím, co pro nás znamená náš kraj, náš domov a naše rodiště, kde jsme udělali své první krůčky a vyslovili svá první slova.

O našich obcích se asi nikdy nebude psát v učených knihách nebo učebnicích dějepisu, jelikož se zde nenarodili žádní významní vědci, umělci či sportovci, ani se zde neodehrály události, které by významně pootočily kormidlem dějin. Jména našich obcí, našich rodičů, prarodičů a našich předků ale zůstanou trvale zapsána v knize mnohem cennější, v Knize života, která přesahuje všechn čas i celý vesmír a kde jsou uvedena pouze jména lidí poctivých, spravedlivých, moudrých a pracovitých lidí, kteří cítili pravdu a dokázali bezesporu pomáhat svému bližnímu, svému sousedovi. Přejme si, abychom se z historie našich obcí poučili a s hrdostí a nadějí přenesli odkaz našich předků do příštího tisíciletí.

V této publikaci jsme se zaměřili především na minulost. Předkládaná fakta jsme čerpali především z kronik, většina uvedených dat byla ověřena podle nezávislých archivních materiálů. Chtěli jsme ale také ukázat, jak naše současnost navazuje na tradice minulých generací našich obcí. Do jaké míry se nám to podařilo, posudte sami.

Přáli bychom si, až budete číst následující řádky, abyste vzpomněli památky a odkazu našich předků, zamysleli se nad různými osudy našich obcí a načerpali z toho poučení. Přejme si navzájem, abychom si doltázali vážit svobody, blahobytu a možností, které nám současná doba poskytuje a o kterých se našim předkům ani nesnilo.

*František Dritina
starosta*

*Jaroslav Horálek
místostarosta*

Prolog

Až jednou zamíří Tvoje kroky do našich Železných hor, kraje lesnatých kopçů i hlubokých strží s prudkými vodami potoků, ve kterých uvidíš ještě dnes raka nebo pstruhu i vážku mihající se nad jejich hladinou, zamiluješ si tento krásný kout naší vlasti a nikdy na něj nezapomeneš. Ještě jsou zde místa s tajemnou občerstvující vůní bahen, kde vyvěrá ze země pramen studené křišťálové vody.

Tam tmu teplých letních nocí prosvětlují lampičky světlušek a do jejich světelného roje stále ještě naznívá soví houkání, které husí kůži nahání, protože nám, jako malým dětem, naše báby říkaly, že vždy poblíž obchází tetka smrtka.

Světýlka na lulkách však stěží uvidíš, protože bažiny byly odvodněny, a tak musel odejít pohádkový ohnivý muž i bájní hejkal.

Místa davných mordů jsou zapomenuta, a tak bez bázně procházíš těmi místy, do kterých by dříve lidská noha ani nevkročila.

Snad ještě vyzvánějí zvonky na starém stoupeckém tvrzišti mezi Březinkou a Zbyslavcem, kterému se také říká „V káště“.

Zvoní tu právě vždy kolem půlnoci na paměť zamordovaných mnichů, kteří tu chtěli na starém tvrzišti založit klášter.

Tatam je pochybná sláva železnohorských loupežníků, kteří byli natolik pověstni, že našli prostřednictvím pana Palackého i místo v českých dějinách.

Když po vlahé letní noci k ránu uhasínají lampičky světlušek a velký děd Vševěd svými zlatými paprsky prosvětlí letní mýtiny plné rosý a odhalí krásu červených bíle puntíkatých muchomůrek, les se v letním ránu pomalu mění ve voňavý chrám a začátek celodenní mše vytukává datel na suché osice u potoka. To začíná u nás na Železných horách nový den.

do kterého Tě, milý příteli, vítáme....

Motto:

Neúplatný je čas,
každému stejnou měrou měří
i spravedlivým soudcem bývá,
chudému i boháči
a nakonec každému
oči zatlačí.

Milý rodáku,

přijmi pozvání a pojď se s námi projít prostřednictvím tohoto vyprávění historií „H o š t a l o v s k é o b c e *“ od pradávných dob až po dnešek a oslavit spolu s námi šesté padesáté výročí jejího trvání.

Z nesmírných dalek věků se vine neschůdná cesta, na jejíž počátek stěží dohlédneme.

Chceme-li mluvit řečí prostých faktů, žilo v naší obci od roku 1350 asi 26 generací.

Představme si, jaké oběti museli přinést naši předkové jdoucí po této klopotné cestě, aby náš dnešní život byl lepší než jejich.

Proto také my současníci chceme nastupující generaci předat takový svět, ve kterém nebude nutné svoji svobodu hájit zbraněmi. Věříme, že se před touto generací rýsuje lepší svět, o jakém se nám, a zvláště našim předkům, ani nesnilo.

Myslíme si, že je naší základní povinností učit děti milovat svou vlast. U dospělých by to bylo pak samozřejmostí.

Je málo národů na světě, které mají tak bohatou historii, jako náš stát.

Musíme také všichni dobré pracovat a čestně jednat a stát o to, aby bylo opět pravdivé heslo našeho dávného krále Jiřího z Poděbrad „P r a v d a v í t ě z í“.

Pak naše budoucnost bude jasná!!

Hošťalovice a Březinka jsou obce Hošťalovské

Dějiny naší vesnice

Bыло то давно, пред мнохя леты, въ селѣ въ деревнѣ
пасекы зеленѣ, колеc nich лесы, на краї Желеznыхъ гор smrkovы haj.

Tu řekl člověk ten, co dřevěný postavil si dům před 650 lety, jak kousek této země mateřské se bude jmenovat?

Jak nazvat to místo stromovým květem, kde louky snoubí se s vysokým lesem, kde voní luční květ s růžovým vřesem.

Zrána se zahleděl od své chalupy, pohled svůj upřel na smrky, jež rostly tam, kde byla paseka rozrostlá keřem jírovým a jahody posetá.

Tam teče v louce potůček a nad ním Černá skála se rozprostírá, tu řekl sobě! Toh mé rodiny domovina, ať tedy jméno má Hošťalovice ta naše dědina.

Ten první člověk pracovitý a čestný byl, základy nové vesnice položil, děti své učil poctivosti, s nimi pak užíval své radosti.

Pak stavěl soused druhý, třetí, jak rostla vesnice, rostly i děti, dost domečků už tady stálo, na návsi dost dětí tenkrát si hrálo.

Když přišly doby zlé, tu všichni věrně hájili obec svou, vždy stáli pevně, ta víska pod smrky drahá jim byla, i když noc chaloupky tmou kryla.

Pár domečků už vesnice měla, po celý den zde byl velký shon, když večer přišel pak, jak už to bývá, sousedé spěchali na kolbu piva.

V hospodě seděli, pivečko pili, lidové písňě odtamtud zněly, v té rodné vesnici dobře si žili.

Pak přišla první válka světová, jak Čechů velký dluh, opustit mnozí museli, rodinu svou i pluh.

Na mnohem zápraží z kamene, žena s dětmi stála, jak přežije tu dobu zlou, budoucnosti se bála.

Konečně přišel konec války zlé a vojáci se domů vracejí, V sedmi chaloupkách pod smrky, žádnou naději nemají.

Těm padlým postavili společný kamenný pomník, jak zahynuli v té zemi cizí, to žádný z nás se nedoví.

Ten pomník k Čechům promlouvá a heslo doby nese, „ČSR - Nedejme se“.

Zrozená byla první republika, Masaryk nad ní věrně stál a život lidí v Hošťalovicích svou cestou plynul dál.

Pak přišla druhá válka světová,
co včera bylo, není dneska.
když zabrala tu naši českou zem
německá soldateska.

Věrní Češi žili v porobě, a snili
a snili jenom o své svobodě,
své děti učili pravdu znát,
V zem naši českou chránit a milovat.

Pak přišel skoro konec války,
hřmění děl se ozývalo z dálky,
když Němci postavili své rojnice,
kolem té sousední naší vesnice.

A zatýkali obyvatele, Čechy věrné,
nedbali na to, zda je vinen nebo vinný,
a zatčené pak odváželi
do tábora Terezína.

Za sebou nechali vojáci zmatek,
několik jich odvezli, muži i matek,
Terezín pevný je, sousedé zlatí,
kdo z vás se z něho jen domů vrátil?

Tu přešel máj, byl konec války,
tanky Rudé armády přijely z dálky,
ty tanky zahnaly tu naši porobu
a naši vesničci přivezly svobodu.

V tom čase kvetl v zahradách
šeríku voňavý květ
a pod tím nebem modravým
svobodně dýchal celý svět.

Většina věžů se z Terezína vrátila,
jen jeden z naší vesnice domů se nevrátil,
na jeho hrobě rudá růže kvete,
že život za mír položil, nikdy nezapomeňte!

Pak přišla doba mírová,
kdy nebudou prý páni,
zmizely meze, každý strom i ker,
aby byly větší lány.

Nejhůře dopadly vesnice,
lidí z nich odešlo tisíce,
tak dopadly i Hošťalovice,
kde zbylo lidí polovice.

V té době lidé naší vesnice
to měli velmi těžké,
jak uchránit samostatnost
té naší vesničky české.

Čtyřicet pět roků v Hošťalovicích
lidé v té době žili
a s hrstkou těch věrných
ji svou samostatnost uchránili.

Co bylo za tím, že tak malá vesnice
se obránila, když jiných padlo tisíce,
snad tím to bylo, že af kdo jaký byl,
v té době Hošťalovice nezradil.

Ta doba přešla, jiný dnes je svět,
v zahradách opět kvete růže květ
a to heslo Masaryka by měl každý
rodák České republiky znát:

„Nikdy se nevzdávat a vytrvat.“
Je heslo druhé, doba naše nese
„ČR - Nedejme se!“

V Hošťalovicích 1. 4. 1998
Zahradník Josef
č. p. 26

Malé vesničce Březince

Naše malá vesnička Březinka
v úpatí Železných hor stojí.
na místě, kde v pravěku březový byl bor,
od něho přijala jméno své hezké.

V žaludku hřály, když ráno domů se vraceli,
Každému jasné a milé je,
že je to ryze české.

Potůček s běžným názvem Struha
vine se kolem jak lesklá stuha.

Na jezírko a v návsi na rybník,
na ty se po celý život trvale vzpomíná,
kraby, raci, koupání, plavidla - necky,
lákaly odjakživa děti všecky.

Ne jedna bitva svedená na domácím moři
ještě se po letech do vzpomínek noří,
v Šaldsku a po stráni
byl všech dětí ráj.

Po lopotné denní práci zbyl u starších
večer čas i na legraci,
skoro u každé chalupy cvakla klika,
když na návsi ozvala se harmonika.

Lidové písničky moderní zněly
pro místní i cizí příslušníky,
hudby, veselí, smíchu
bylo všude ovšem více.

Když u Matičků konala se
poutová nebo posvícenská veselice,
mnoho hezkých vzpomínek
zaslouží si kapelník pan Jelínek.

V Hošťalovicích 1. 4. 1998

Zahradník Josef

č. p. 26

Stručná geografie našich obcí

Obec Hoštalovice spolu s Březinkou leží v krásném lesnatém kraji na severozápadním výběžku Železných hor. Kopecký terén směrem na západ příkře upadá do Čáslavské roviny a směrem na sever pozvolna přechází do Polabí. Hlavní hřeben Železných hor se rozpíná v jihovýchodním směru, kde navazuje na Žďárské vrchy. Právě na styku těchto dvou masivů se nachází nejvyšší vrcholy Devět skal (836m) a Žáková hora (810m).

Z geologického pohledu se severozápadní cíp Železných hor nachází na styku podhořanského krystalinika a chvaleticko-solovuského proterozoika. Chvaletická skupina leží v nadloží podhořanského krystalinika. Vlastní styk obou jednotek v prostoru mezi Podhořany a Podhradím je charakteristický výraznými směrovými tektonickými přesmyky. V podhořanském krystaliniku převládají svorové ruly a amfibolity s vložkami rohovcových rul, algonkium je zastoupeno aericitickými břidlicemi, chloriticko-sericitickými břidlicemi a tufitickými břidlicemi a žilami diabasů, porfyrů a jejich tufů. Kromě toho se objevují i ložiska kvarcitů kvalitního krystalického vápence.

Okolí Hoštalovic a Březinky leží v průměrné výšce 400 m. Obě vesnice jsou ze tří směrů obklopeny lesy, jen směr západní je volný. Silnice Podhořany - Bílý Kámen - Březinka tvoří část hranice chráněné krajinné oblasti Železné hory, část oblasti leží v katastru Březinky.

Nejvyšší body v okolí jsou: „Na kopci“ nad Hoštalovicemi 442 m, Černá skála u Březinky 413 m, kostel v Hoštalovicích 403 m a Višňovka nad Podhořany 379 m. Některá tato místa, zvláště oblast zvaná „Na kopci“, slýtají velmi krásné pohledy na Polabí, Hradecko a Chrudimsko. Za jasněho počasí je možné vidět Krkonoše a Orlické hory. Od nedalekého Bílého Kamene je díky příkrým západním svahům Železných hor nádherný výhled do Čáslavské kotliny, na Kutnohorská a Havlíčkobrodsko.

Obec nemá žádné významné vodní toky. V severní části Hoštalovic je rybník, v šedesátých letech opravený a zvětšený, který je napájen vodou z polí a luk v oblasti za kostelem. Dříve bylo ve vsi několik menších rybníků, které sloužily jako požární nádrže.

Březinkou protéká potok, který pramení v lesích ležících jižně od osady, v místě zvaném Klášter. Než vody potoka dosáhly Březinky, protékaly rybníčkem nedaleko hájovny. Další rybník byl ve vesnici. Oba byly následkem důlní činnosti (viz kap. Geologický průzkum ve Březince) a možná i špatné údržby zlikvidovány. Severně od osady byl v šedesátých letech na tomto potoku vybudován nový rybník, který slouží dosud. Dále vody tekou do Bukoviny a Rašov, kde se spojují s vodou potoka z Hoštalovic, a pokračují dále až do Labe.

Půdy v oblasti Hoštalovic a Březinky patří k typu bramborářskému. Pěstují se zde: obilniny - pšenice, ječmen, řepka a kukuřice (dříve žito a oves), okopaniny - brambory. V době plánovaného zemědělství se pěstoval len a byly pokusy i s pestováním cukrové řepy. Velká část pozemků je využívána jako louky a lesy. Rolnictví a práce v lese byly v minulosti hlavními zdroji obživy.

Obci procházejí dvě silnice. Ve směru východ-západ silnice Heřmanův Městec - Podhořany a ve směru sever-jih silnice Přelouč - Seč. V kronice je uvedeno, že stavba silnice v úseku Nový

Dvůr - Březinka - Jetonice byla dokončena v roce 1905 a v úseku Hoštalovice - Březinka v roce 1906. Obě silnice jsou využívány pro autobusovou dopravu. Podle kronik měly Hoštalovice autobusovou linku již začátkem třicátých let (viz kap. Střípky z kronik našich obcí). Neuvádí se zde však, jak dlouho byla provozována. Trvalé autobusové spojení mají Hoštalovice od roku 1951. Nejdříve byla zřízena linka Hoštalovice - Heřmanův Městec - Pardubice a posléze linka Březinka - Heřmanův Městec - Přelouč, která byla po připojení obce k okresu Chrudim nahrazena linkami Hoštalovice - Přelouč a Chrudim - Ronov.

Obec má i v současné době stálé dobré autobusové spojení. Hromadnou dopravu zajišťují tři autobusové linky: Chrudim - Ronov n. Doubravou, Hoštalovice - Přelouč a linka Podhořany - Prachovice, která je vedena pouze přes Březinku.

Kromě překrásné krajiny a hlubokých lesů je v okolí i několik přírodních zajímavostí a historických pamětihodností. Z mnoha bychom chtěli připomenout:

Lichnice, zřícenina hradu ze 13. století, v blízkosti Dívčí kámen, Lovětínská rokle a Hedvičino údolí.

Heřmanův Městec s barokním kostelem sv. Bartoloměje, zbytky židovského osídlení a nádherný zámecký park anglického stylu.

Seč, údolní nádrž z 30. let tohoto století se zříceninami hradů Oheb a Vildštejn.

Licoměřice s památníkem občanům obce Lipovec a Licomeřice umučeným v souvislosti s odbojem proti německé okupaci v roce 1944.

Turkovič s kostelem sv. Martina ze 13. Století.

Semtěš se zbytkem tvrze ze 14. Století.

Míčov s kostelem sv. Matouše přestavěným novogoticky v r. 1884.

Svojšice, zřícenina tvrze ze 14. století, rodiště Julie Sýkorové, manželky Karla Havlička Borovského.

Tvrz Stoupec

Tvrz Stoupec byla vybudována pravděpodobně již za Karla IV. nedaleko Trstenické stezky. Je vzdálena asi 400 m jižně od dnešní silnice jdoucí směrem od Březinky na Slavkovice. Místo bylo strategicky významné, protože se zde nachází křižovatka pěti cest. Tyto cesty se používaly až do roku 1906. V tom roce byla postavena silnice spojující osady Starý a Nový Dvůr. Od tohoto roku všechny tyto staré cesty význam ztratily.

Nejschůdnějším vstupem do Železných hor byl Vícešimilický průsmyk. Vstupu do něho bylo více. První byl cestou jdoucí od Lipovce k „Jezírku“. Další byla hluboká úvozová cesta, které se dodnes říká „Myší díra“. Tato cesta jde přímo od Vícešimilického (dnes Licomeřického) kostela, kde byla ve středověku náves. Dnes je tu velmi hluboký úvoz porostlý smrků a cesta se již nepoužívá. Cesta navazuje na soustavu cest směřujících ke Stoupici.

Protože v některých úsecích bylo značné stoupání, používaly se obchvaty, kde stoupání nebylo tak prudké. Snad právě toto stoupání dalo vznik názvu tvrze. Mimo těchto obchvatů jsou zde tzv. sešupy, kde se jezdilo z kopce „na čubu“. To se zadní kola u vozu zablokovalo do ocelových nebo dřevěných saní, aby se netočila. Vozy brzdily pouze třením; šly „šupem“, jak se tehdy říkalo. Poblíž Stoupce jsou takové „sešupy“ dva. Zřejmě se používaly po mnoho let, protože jejich úvozy jsou hluboké.

Tvrz byla zřejmě postavena jako čistě strážní stanoviště. Jakási obdoba dnešní policejní stanice. Železné hory nebýaly ve středověku příliš bezpečné. Jak píše František Palacký ve svých „Dějinách národu českého“. Železné hory byly „peleší loupežnickou“, at už to bylo za Karla IV. nebo za Vladislava Jagellonského.

Prvá písemná zpráva o Stoupci jako tvrzi je z r. 1389, kdy se jako majitel udává Sla- měnek z Urbanic. Prvním písemně doloženým majitelem zaniklého dvora Stoupce, byl Jan Chrast ze Stoupce, který roku 1394 získal dvůr od krále Václava IV. jako odúmrť po Janovi z Milíčevsi na Jíčínsku. Po roce 1400 se o tvrz ucházela také Kunka z Vícemilic. V roce 1419 postoupil dvůr Stoupec s částí vsi Hošťalovic Držek z Kratonos, Janovi z Čejkovic (ve zprávě o Hošťalovicích se uvádí Držek z Kratochvíl). V roce 1486 se píše o tvrzi jako pusté. Roku 1559 se tvrz Stoupec znova uvádí jako tvrziště pusté a pak veškeré zprávy o tvrzi mizí. Později upadlo i její jméno zcela v zapomnění a vznikly pověsti, že v těchto místech stával klášter. Tepřive r. 1865 dokázal A. Sedláček rozbořem písemných pramenů, že zde byla tvrz.

V těsném sousedství tvrzi se nacházela malá osada Hody. Pravděpodobně byla zničena spolu s tvrzí při vpádu Matyáše Korvína do Čech v roce 1469. Ve složce „Z nejstarších dějin Březinky“ je uvedeno, že Hody, vesnice mající 6 sedláků, zanikly ve třicetileté válce.

Protože nedaleká osada Vícemilice dala vzniknout názvu Vícemilského průsmyku, je na místě se zmínit o její historii. Je to místo starodávné. První písemná zpráva o této obci je z roku 1257, tedy z období Přemysla Otakara II. Obec se až do XVII. století jmenovala Vícemilice (dolní). Vícemilice horní byly dnešní Licomělice. Z Vícemilic dolních pocházel Jan Hvezda z Vícemilic, zvaný Bzdinka. Byl to zeman, který se stal nejvyšším pražským hejtmanem. Tento post zastával až do zavraždění Jana Želivského. Pak musel z Prahy uprchnout a po Žižkově smrti (v roce 1424) se stal nejvyšším hejtmanem Siroků. Padl při obléhání Vožic v září roku 1425.

A jak vidíme tvrz Stoupec a její okolí dnes?

Z tvrze se dochoval pašorek obklopený poměrně hlubokým příkopem. Na západní straně tvrziště, těsně za příkopem, jsou zbytky kamene pravděpodobně z nějaké menší stavby. Jelikož jsou zde prohlubně, lze předpokládat, že se jedná o sklepy. V těchto místech byl pravděpodobně i vstup na most do tvrze. Stavby uvnitř tvrziště byly s největší pravděpodobností dřevěné, protože se zde nedochoval sebemenší zbytek tehdejší zástavby. Na tvrzišti není žádný zdroj vody. Pramen vody je na severní straně pod valem. Je to roubená studánka, která zřejmě sloužila pro potřebu posádky. Pro napájení skotu sloužilo napajedlo vzdálené několik desítek metrů na

severozápad od tvrze. Ještě před paděstí lety tu byl malý obdélníkový rybníček. Dnes je tu pouze bahnisko porostlé osikami. Na severovýchod od tvrziště je zřejmá hospodářská činnost našich předků. Asi 400 až 500 m od tvrze jsou pozůstatky dvou menších rybníků. Do dnešní doby se tomuto místu říká „V rybníčkách“. Ve zprávě o tvrzi je také zmínka o příkopu kolem tvrze napuštěném vodou. Je to ale málo pravděpodobné, jelikož všechny vodní zdroje v okolí Stoupce jsou situovány níže než tvrz. Vše zmíněné rybníky byly napájeny pramenitou vodou a odtok z nich byl severovýchodním směrem ke Slavkovicům. Z mokřin pod tvrzí odtéká voda směrem na Březinku a Lipovec.

Oblasti kolem Stoupce se dnes říká „Ve Strážkách“. Velmi pravděpodobně jde o zkomořinu slova „Ve strážkách“, jelikož tvrz byla postavena pro strážní činnost na tomto strategickém místě Železných hor. Jméno tvrze Stoupec pravděpodobně úzce souvisí s další povinností (zřejmě ale placenou službou) poskytnout pomocnou přípravu těm, kteří to v případě těžkých nákladů potřebovali.

Tvrz Stoupec spolu s Vícemileckým průsmykem, jakožto strategicky významná místa, se jistě dotýkala i některých historických událostí. Téměř před tisíci lety, roku 1035, tudy možná jel do Chrudimi zemřít kníže Břetislav. Snad tudy jel v roce 1306 král Václav III. do Olomouce, kde byl pak zavražděn. Ale zcela určitě v roce 1469 tudy táhl se svými vojsky uherský král Matyáš Korvín do boje proti králi Jiřímu z Poděbrad.

Z nejstarší historie našich obcí

Hošťalovice

Osada Hošťalovice se poprvé připomíná v roce 1349 v historických análech Litomyšlského biskupství, tedy za vlády Karla IV., Otce vlasti (1316 - 1378). Tehdy ve čtyřicátých letech 14. století první český arcibiskup Arnošt z Pardubic zřizoval novou církevní organizaci. Farnost hošťalovická, tak jako všechny v okolí, patřila k nově zřízenému biskupství Litomyšlskému (pozn. biskupství Královéhradecké bylo zřízeno až v roce 1664) a do děkanátu chrudimského.

Jméno Hošťalovice mělo nejspíše prvotní tvar Hoščálkovice, to je ves lidí Hoščálkových, které se velmi rychle změnilo v Hošťalovice a pak teprve v Hošťalovice. Kniha „Hrady, zámky a tvrze Království českého“ uvádí různé názvy naší obce během staletí: r. 1349 Hostyalowicz, r. 1350 Hostalowicz, r. 1384 Hossczalowicz. Roku 1386 se v listinách píše o plebátu, faráři venkovském i n Hostalowicz patřícím k diecézi Lutomysl (Litomyšl). Dále výše uvedená kniha uvádí názvy: r. 1390 Hoscczalowicz, r. 1400 Hossczalowycze, r. 1419 Hosstiałowicze, r. 1654

Hosstalowitz a r. 1843 **Hosch-tialowitz**. Na mapě Ignáce Christiana Müllera z roku 1722 je obec uvedena jako **Hoschtalowitz**.

Lze tedy předpokládat, že název naší obce vznikl podle osobního jména, pravděpodobně to byl zeman. Lze téměř jistě předpokládat, že obec vznikla dálno před rokem 1349.

Podle kroniky byla obec Hoštalovice ve středověku vlastnický rozdělena. Jižní část Hoštalovic náležela ke tvrzi Stoupec a severní část s návsí a tvrzištěm k Urbanicům. Podle písemných dokladů patřila tato část v roce 1349 **Zdeňkovi z Urbanic**. Roku 1383 držel třetinu vsi Hoštalovic **Beneš z Urbanic** a v roce 1407 jeho syn **Mikuláš**. V té době byly Hoštalovice pravděpodobně rozděleny na tři části. V roce 1419 část obce, která příslušela k tvrzi Stoupec, získal od **Držka z Kratochvíl Jan z Čejkovic**.

Slavata z Chlumu převzal v roce 1446 odumřelou část Hoštalovic po **Fraňkovi z Robčic** a v roce 1478 příkoupil „dvory kmecí“ v Hoštalovicích (D. Z. 206) od Jíry, syna **Kašpara z Nebovid**, a připojil je ke svému panství v Podhořanech. O té doby byly Hoštalovice rozděleny na dvě části. Druhou část vlastnili **Divíš** a **Jan**, bratři **Tunehodští z Poběžovic** a v roce 1510 ji prodali obci Chrudimské.

Roku 1541 Slavatové prodali část svého panství včetně Hoštalovic **Jiříkovi Gerštorfovi z Choltic**. Ten v roce 1548 odkoupil zbylou část obce a připojil ji k Podhořanům. Podhořanské panství pak spojil se svým panstvím v Cholticích. Další historie Hoštalovic se již odvíjí společně s obcemi Březinkou a Podhořany, viz text dále.

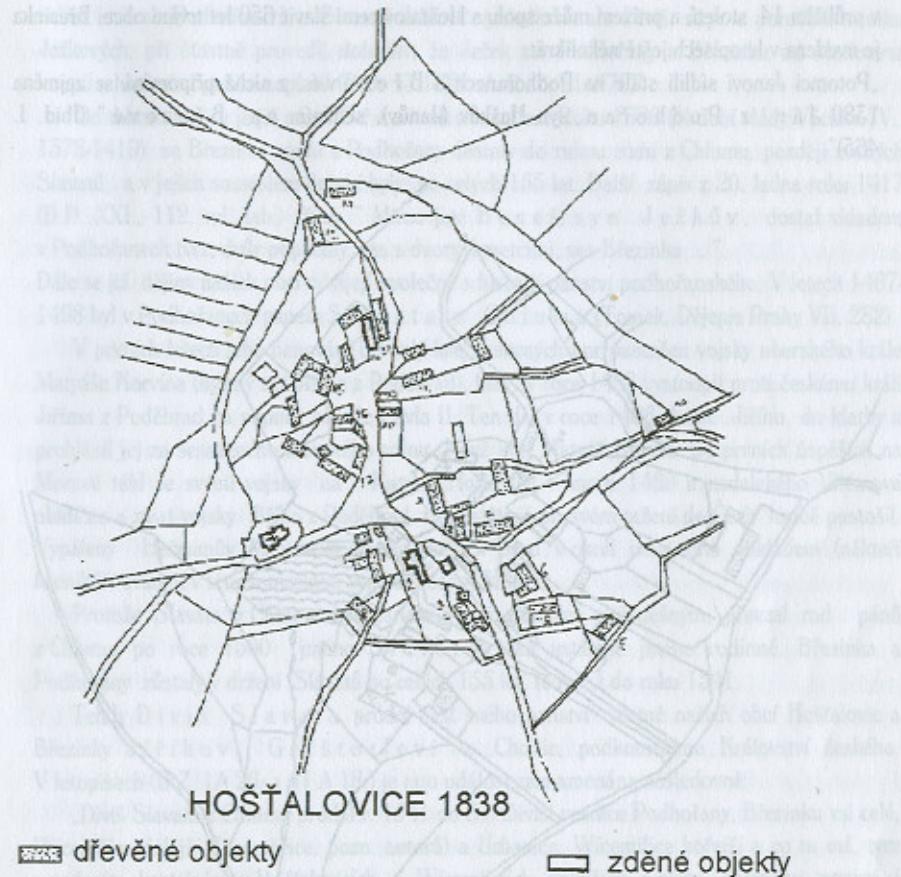
V kronice podhořanské je zápis, že osada Hoštalovice měla ve středověku 20 domků. Bohužel tu není uveden letopočet. Ottův slovník naučný uvádí, že v roce 1890 bylo v Hoštalovicích 29 domů a 165 obyvatel.

O tvrzi v Hoštalovicích sice neexistuje žádný písemný doklad, ale až do roku 1920 se zachovalo v zahradě domu č.p. 13 tvrziště, nepravidelný pahorek obklopený valom a příkopem. Po roce 1920 bylo při zřizování sadu tvrziště srované s okolním terénem a všechny stopy po něm zmizely (převzato z knihy „Hrady, zámky a tvrze ve východních Čechách“, IV. díl).

Je však velmi pravděpodobné, že historie osídlení v katastru naší obce je mnohem staršího data. Podle popelnice, která byla kdysi nalezena (v kronice není, bohužel, uveden letopočet) na luhách naproti kostelu, lze soudit, že na místě dnešního kostela bylo v době předkřesfanské malé slovanské hradiště, které bylo obklopeno příkopem po celém svém obvodu. Jedná se ale pouze o předpoklad, archeologické důkazy neexistují. Nikde není zapsáno, co se s popelnici dělo dál. Je jen škoda, že předchozí generace v důsledku svého nedostatečného vzdělání mnohokrát takovéto nenahraditelné památky ničily.

Popelnice s popelem byly rovněž nalezeny na hradišti v Kostelci u Heřmanova Městce. O tomto hradišti se původně soudilo, že patřilo do doby Přemysla Otakara II. Nálezem popelnic, kterých zde byla celá řada, se ale potvrdilo, že se jedná o staroslovanské hradiště.

Na mapě stabilního katastru z roku 1838 je patrná polarita obou částí, která odpovídá i zmíněnému majetkovému rozdělení. Zástavba byla převážně dřevěná, zděné byly pouze tři objekty a kostel. Tvrz stávala v místech nynějšího č.p. 13. U kostela se křížily cesty ronovská a heřmanoměstecká.

HOŠTALOVICE 1838

■ dřevěné objekty

■ zděné objekty

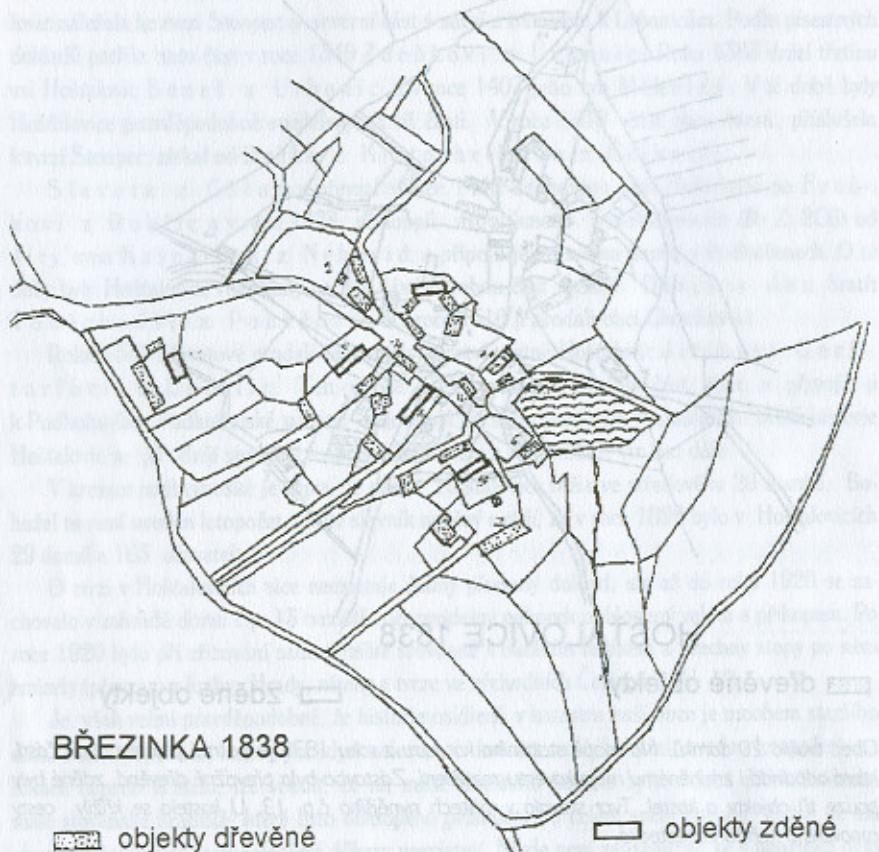
Obec tvořila 20 domků. Na mapě stabilního katastru z roku 1838 je patrná polarita obou částí, která odpovídá i zmíněnému majetkovému rozdělení. Zástavba byla převážně dřevěná, zděné byly pouze tři objekty a kostel. Tvrz stávala v místech nynějšího č.p. 13. U kostela se křížily cesty ronovská a heřmanoměstecká.

Březinka

Osada Březinka se rovněž poprvé připomíná za vlády Karla IV. První známá písemná zmínka o Březince (Relig. tab I. 421.) je následující: „Jan z Podhořan (1356-1360) dal díl svůj v Semtěsi, Březině a Skalce bratrů svému Třečinovi a bratrovci svým osířelým Petrovi a Zvěstovi.“ Z tohoto zápisu je zřejmé, že Březinka existovala již

v průběhu 14. století, a právem může spolu s Hošťalovicemi slavit 650 let trvání obce. Březinka je uvedena v letopisech ještě několikrát:

„Potomci Janovi sídlili stále na Podhořanech a Březové, z nichž připomíná se zejména 1380 Jan z Podhořan, syn Haškův (Janův), seděním na Březové“ (Ibid. I. 465)“

Obec tvořilo 11 domů. Na mapě stabilního katastru z roku 1838 je na drobné ulicovité návsi umístěno pět statků a pět domků. Další statek je mimo náves na okraji obce. Pět obydlí je zděných (u č. p. 3, 5, 8, 9 se jedná o obytné budovy, v případě č.p. 10 o stodolu). Původní č.p. 1 až 12 se nacházela na ulicovité návsi. Původní č.p. 1 se nacházelo v místě současného dvora nemovitosti č. p. 2. Původní číslo popisné 4, obecní domek, se nacházel v dnešních zahradách č. p. 11 a č.p. 12.

V roce 1386 Ježek z Chlumu odkoupil od Markvarta z Wartenberka (ze Žlebu) Podhořany a Březinku, musil nápad svůj po smrti tohoto hájiti,

neboť král na Podhořanech a Březové odumřl vyhledával, ale Diviš, strýc a poručník sirotku Ježkových, při šťastně provedl, dokázav, že Ježek vši Podhořany a Březinku od Markvarta koupil a hotovými penězi zaplatil (D.D. 13,162. - Arch. č. III. 470)“.

Od tohoto zápisu je již název Březinka ustálen. Roku 1386 (období vlády Václava IV., 1378-1419) se Březinka spolu s Podhořany dostaly do rukou rodu z Chlumu, později zvaných Slavatů, a v jejich souvislém držení byly po celých 155 let. Další zápis z 20. ledna roku 1417 (D.D. XXI., 112, rel. tab.) říká: „Mimo jiné Březinka, syn Ježkův, dostal vkladem v Podhořanech tvrz, dvůr poplužní, ves s dvory kmetcůmi, ves Březinku...“.

Dále se již dějiny našich obcí odvíjejí společně s historií panství podhořanského. V letech 1467-1498 byl v Podhořanech pánum Slavata z Chlumu (Tomek, Dějepis Prahy VII. 282).

V prvních letech jeho panování byl celý kraj Železných hor pustošen vojsky uherského krále Matyáše Korvína (bývalý zet Jiřího z Poděbrad), který v roce 1468 vystoupil proti českému králi Jiřímu z Poděbrad na popud papeže Pavla II. Ten dal v roce 1466 krále Jiřího do klatby a prohlásil jej za sesazeného z českého trůnu. Když král Matyáš Korvín po prvních úspěších na Moravě táhl se svými vojsky na Kutnou Horu, byl v únoru 1469 u nedalekého Vilémova obklíčen a zajat vojsky Jiřího z Poděbrad. Král Matyáš při svém tažení do Čech hrubě pustošil. Vypálený Heřmanův Městec a mnoho dalších osad v okolí jsou toho dokladem (některí kronikáři uvádějí v této souvislosti vypálení osady Hody).

Protože Slavata z Chlumu byl pánum velmi známým a úspěšným, převzal rod pánu z Chlumu po roce 1500 jméno Slavata jako ustálené jméno rodinné. Březinka a Podhořany zůstaly v držení Slavatů po celých 155 let, tedy až do roku 1541.

Tehdy Diviš Slavata prodal část svého panství včetně našich obcí Hošťalovic a Březinky Jiříkovi Gerštorfovi z Choltic, podkomořímu Království českého. V letopisech (D.Z. 1 A 26. a 41 A 18.) je tato událost zaznamenána následovně:

„Diviš Slavata z Chlumu prodal r. 1541 po Sv. Diviši vesnice Podhořany, Březinku vši celé, Wicemilice dolejší (Licoměřice, pozn. autorů) a Urbanice. Wicemilice hořejší a co tu má, tvrz s podacím kostelním v Hošťalovicích a Wicemilicích dolejších s platy, dědinami ornými i neornými, loukami, lesy, horami na Železných horách, potoky, rybníky, kurmy, robotami, krčmami, s lidmi osedlými i neosedlými a z těch gruntů zběhlými se vši zvolí, což k těm všem přísluší s plným panstvím za 100 kop gr. č. Jiříkovi Gerštorfovi z Gerštorfu na Cholticích, podkomořím království českého.“

Nyní několik poznámek týkajících se rodu Gerštorfů. Rytířský a později hraběcí rod Gerštorfů je původem z Lužice. Z Hengersdorfu (v nynějším Dolním Sasku) se Gerštorfové dostali na Chrastavu v Čechách. V husitských válkách stáli proti husitům, ale Mikuláš Gerštorf byl ve Slezsku horlivým stoupencem krále Jiřího z Poděbrad. V 16. a 17. stol. byl rod Gerštorfů velice rozvětvený. Kolář ve Slovensku naučeném (X. pag.82-84.) uvádí, že v roce 1527 se k rodinné schůzi v Žitavě dostavilo 200 členů rodu Gerštorfů.

Jiřík Gerštorf a jeho žena Kateřina jsou pohřbeni u kostela sv. Martina v Turkovicích. Před hlavním vchodem do kostela jsou jejich náhrobky s nápisem:

Letha 1602 dokonal gest život svoj a w panu zesnul urozený a stateczny rytirz pan Hendrych Gersstorff z Gersstorfu a na Podhorzanech. Tielo geho tuto odpocziwa vczekawagie blahoslaweneho z mrtvých vzkrzisseni.

Letha 1596.. paní Katerzina Bydzina manželka urozeneho a stateczneho rytirze pana Hendrycha z Gersstorfa na Podhorzanech, tuto odpocziwa

Jejich syn Mikuláš zde panoval pouze několik let. Zemřel v roce 1608. Na náhrobku je vytesána postava mladého rytíře a na okraji je nápis:

Letha Pana 1608 v Pondeli po poledni (v den sv.) Kylyana mezi cztwrtou a patou hodinou dokonal gest zivot swuog v Panu urozeny a stateczny rytirz Pan Mikulass Gersstorff z Gersstorfu a na Podhorzanech mage welliu sweho trzidcati sedm let a tuto odpocziwa.

Jeho potomci drželi Podhořany do roku 1624, tedy čtyři roky po bitvě na Bílé hoře. Protože se Gerštorfové zúčastnili obduje proti Habsburkům, byl jejich majetek v roce 1624 konfiskován. Rod Gerštorfů byl vypovězen z Čech a usadil se v Polsku.

Roku 1638 přešly Podhořany spolu s Hošťalovicemi a Březinkou na rod Vršovců. Tehdy české země prožívaly těžké časy. Národ byl zmítán v třicetileté válce (1618 - 1648). Koncem roku 1631 pronikla do Čech saská vojska. V roce 1645 a 1648 na území Čech bojovali Švédové. Toto období patří k nejtemnějším v našich dějinách. Tehdy obyvatelstvo trpělo násilím a brutalitou armád. Vojska drancovala, vraždila a vypalovala obce i města. Tak zanikly mnohé osady v našem okolí a nebyly již více obnoveny, jako například na Heřmanoměstecku osady Zlatoušev, Mořidlice, Mrdice (odkud má naše obec v současné době vodovod), Nižice. Některí kronikáři uvádějí i obec Hody, mající 6 sedláků. Na Cholticku zanikly osady Luh u Bezděkova a Lepějovice u Valů. Tyto místní názvy se používají dodnes.

V roce 1678 přešlo panství Podhořany spolu s Hošťalovicemi a Březinkou na Petra Mikuláše Straku z Nedabylí (D.Z. 270, P. 13), který zastával úřad nejvyššího zemského písaře v Českém království. Ten vlastnil podhořanský statek až do roku 1720. Po jeho smrti statek Podhořany přešel na jeho dceru Josefu Antonii, která se roku 1727 provdala za Bertholda Zárubu, svobodného pána z Hustřan.

V Deskách zemských (D.Z. 270, P. 13) se uvádí, že v době třicetileté války zanikly fary v Hošťalovicích a v Turkovicích a oba tyto kostely klesly na filiální. Nejdříve byly přifařeny ke Staroči a po přenesení fary do Zbyslavi, ke Zbyslavi. Proto vrchnost rozhodla, aby se pro poddané podhořanského panství zřídila fara. Pro výstavbu fary byly zvoleny Hošťalovice, protože zde byl dosud zachovalý kostel. Proti tomuto rozhodnutí se ale postavil první dosazený farář Jan Zizius (tj. Žižka), který chtěl mít faru v Turkovicích. Raději bydlel 12 let a 9 měsíců v domku v Podhořanech, než by se podvolil rozhodnutí vrchnosti o zřízení fary v Hošťalovicích. Kostel v Turkovicích byl opraven a byla zde postavena i nová fara, kam byl farář Zizius v roce 1727 uveden.

Ke kostelu v Turkovicích byly v roce 1727 přifařeny obce: Hošťalovice, Březinka, Obicka (Bílý Kámen), Bukovina, Bumbálka, Holotín, Litošice (část) Podhořany, Rašovy a Licomělice (část). Turkovická fara tehdy náležela k arcibiskupství pražskému, od roku 1784 byla připojena k arcibiskupství královéhradeckému.

Roku 1742 zažilo obyvatelstvo našich obcí tažení pruského krále Fridricha II. Politická situace v té době byla složitá. V roce 1740 vymřela dynastie Habsburků v mužské linii a trůnu se ujala arcivévodkyně Marie Terezie. V té době vystalo reálné nebezpečí rozpadu Habsburské monarchie. České země se staly předmětem uchvatitelských plánů říšských králi a knížat. V roce 1741 převážnou část Čech obsadila francouzsko-bavorská armáda, zatímco Slezsko a severní Morava se ocitla v rukou vojsk pruských a saských. Tato vojska pod vedením krále Fridricha II. táhla v květnu 1742 z Moravy přes Chrudim směrem na Čáslav. Podle školní kroniky pruský král Fridrich II. obdržel v poli pod osadou Obickou na bílém křemencovém balvanu, kochajíc se přitom pohledem do roviny čáslavské. Za několik dnů nato došlo k rozhodující bitvě pruských a rakouských vojsk u Chotusic, kde pruská vojska rakouskou armádu porazila.

13. října roku 1781 byl císařem Josefem II. vydán toleranční patent, který vyhlásil nekatolická vyznání za povolená. Rok nato byl zřízen sbor evangelického vyznání v Semtíši, k němuž se přidali osadníci evangelického vyznání z Hošťalovic, Březinky a z panství podhořanského.

Roku 1788 koupil statek Podhořany (a s tím i Hošťalovice a Březinku) Adam Bořek Dolanský. V roce 1798 jej odkoupil hrabě Arnošt Pácha z Rájova. Ten v roce 1816 vlastním nákladem přestavěl téměř celý kostel v Turkovicích. Arnošt Pácha z Rájova zemřel roku 1823 a je pochován v rodinné hrobce v Turkovicích. Roku 1840 Podhořany koupila hraběnka Anna Kinská, která je vlastnila do roku 1849.

Bílý Kámen

Bílý Kámen byl součástí naší obce do roku 1950. Tato osada ležela na katastru Březinky. Na Müllerově mapě Čech z roku 1722 má název Obicka. Název osady vznikl patrně z toho, že několik rodin postavilo svá obytná stavení na obci mezi Březinkou a Podhořany.

Historie obce v období let 1848 - 1918

Revoluční vlna procházející roku 1848 západní a střední Evropou se nevyhnula ani rakouskému císařství. V březnu 1848 vypuklo ve Vídni povstání. Studenti spolu s měšťany především požadovali odstoupení knížete Metternicha ztělesňujícího starý režim. V čele povstání v Čechách stál Josef Václav Frič. Režim neschopný bránit ani vlastní existenci se bez odporu zhroutil. Dvorní úřady se změnily na ministerstva moderního typu. Byl vytvořen nový volební zákon do dvoukomorového říšského sněmu. Zákonem císaře Ferdinanda V. (zvaného Dobrotivý) v září 1848 byly zrušeny poslední stopy roboty a poddanství.

O těchto revolučních změnách píše kronikář ve školní kronice následovně:

„Od této doby někdejší sedlák nevolný stal se svobodným rolníkem a pánum svých pozemků, rovně oprávněným občanem státním jeho stav šlechtický, kněžský a městský. Rok 1848 rozvolnil veškeré poměry společenské a právní. Uvolněný sedlák s ostýchavostí uvítal první vánek svobody, udiveně pohlížel na nastalé změny.“

Vývoj událostí se dosti radikálně změnil již v prosinci 1848 kdy císař Ferdinand V. abdikoval ve prospěch svého synovce Františka Josefa I. To byl i konec revoluce.

A jak do tohoto období zapadá historie podhořanského panství a s tím i našich obcí? V roce 1849 statek v Podhořanech koupili Antonín a Kateřina Županský či a ti jej roku 1859 prodali Alois Wenzel. Povinnosti poddanych vůči statku však již neexistovaly. Následky podhořanského panství, a s tím i lesy a některé polnosti v Hošťalovicích a ve Březince, patřily Waldemaru a Erice Rydelovým.

V sedesátých letech minulého století se stále stupňovalo napětí mezi Rakouskem a Pruskem. To vyústilo v roce 1866 ve válečné tažení pruských vojsk do zemí Německého spolku a posléze i do Čech. Rozhodující bitva se odehrála v témže roce u Hradce Králové, kde rakouská vojska utrpěla drtivou porážku. Tato válka přinesla obyvatelstvu v širokém okolí mnoho útrap. Prusové zde bezohledně rekvírovali a zavlekli mezi obyvatelstvo ničivou epidemii cholery. Pruská vojska pronikla až do našich obcí. O tom se opět zmiňuje kronika školní: „Po vítězné bitvě u Hradce Králové přiválili se do osad našich Prušáci a z bílého balvanu pod Bílým Kamenem na památku události z roku 1752 kusy si uschovali“.

Lze bez nadsázký říci, že za vlády Františka Josefa I. český národ prožíval svůj „zlatý věk“. Řadový občan užíval taková práva jako nikdy před tím. Tehdy byly položeny základy našeho technického a hospodářského rozvoje. Obce a města byly propojovány silnicemi. Velký důraz byl kladen na vzdělání. Byly přijaty svobodomyslné školské zákony, byla ustavovena povinná osmiletá školní docházka, byl zrušen církevní dohled nad školami a zřizovaly se venkovské školy. S tím i úzce souvisí zřízení a stavba školy ve Březince, která byla dokončena v roce 1898 (viz kap. Škola).

Další významnou akcí počátku století byla stavba silnic (viz kap. Stručná geografie našich obcí).

plebán Petr, který směnil své místo s **Mikulášem, plebanem ve Stušyni** (zaniklé osady u Ronova, z níž zůstal pouze kostel sv. Martina).

Kostel stojí na mírně vyvýšenině obklopené příkopem, který se zachoval na severní straně. Na základě někdejšího nálezu popelnice na lukách proti kostelu lze usuzovat, že na místě dnešního kostela bylo v době předkřesťanské malé slovanské hradiště (viz kap. Z nejstarší historie našich obcí).

Kostel je památka umělecko-historicky cenná nejen kvalitou své architektury, ale také gotickými nástennými malbami, které však byly při opravě v roce 1903 zablýbeny. Kostel je jednolodní stavba uprostřed hřbitova. **Interiér**: Polygonální presbytář je zaklenutý křížovou, žebrovou klenbou z doby kolem roku 1300. Žebra hruškovitého profilu vycházejí z jehlancových konzol a protínají se ve válcovém profilovaném svorníku. Presbytář přechází do lodi triumfálním obloukem. Sakristie je rovněž křížově klenutá. Gotická lodi byla upravena v 19. stol. Lodi je zcela hladká, plochostropá. **Exteriér**: Presbytář je opatřen opěrnými odstupněnými pilíři ukončenými štítkem. Východní okno je lomené, špaletované s profilovaným ostěním. Ostatní okna jsou nově upravena. V jižním boku lodi je lomený portál s ostěním.

Kostel byl postaven bez věže. Zvonice, která byla dřevěná, byla postavena nad kostelní lodí. Její hlavní nosník byl silný dubový trám. Zvony byly dva. Větší zvon z roku 1557 o průměru 89 cm od Ondřeje Ptáčka slouží dodnes. Menší zvon bez letopočtu o průměru 69 cm, také od Ondřeje Ptáčka, byl odvezen v první světové válce pro válečné účely. Na větším zvonu je v reliéfním rámečku tento nápis: „Tento zvon slyt gest ke cty a chwale bozi a swatemu mikulassi skrze mistra tomasse z hory Leta MDLVI“. Na druhé straně je pod ukřížovaným Spasitelem arabskými číslicemi letopočet 1557. Na koruně je kolem dokola krásný reliéfní vlys, vždy dva kentauři, kteří proti sobě drží prázdné kartuše.

Menší zvon měl kolem koruny nápis: „Ja zwon zwonici, poté dobrzi i hrzisnici, tento zwon lit gest skrze mistra ptaczka*. Na zwon zwueziezi pote dobrzi hrzestane“.

Větší zvon byl rovněž vzat v druhé světové válce pro válečné účely, byl však zachráněn a po válce znovu slavnostně zavěšen na věž.

O hošťalovských zvonech se vypráví tato pověst: Zvony prý byly přeneseny do Turkovic a jelikož byly navzájem dobře sladěny a měly libozvučný hlas, turkovské zvony zavěsily v Hošťalovicích.

Ale v noci zvony zázračnou mocí samy přešly na svá původní místa. Když je přenesli již potřetí, zvony měly naspech, protože bylo k ránu. „U dolíku“ do sebe narazily tak prudce, že až jeden turkovský zvon pukl. Od té doby prý jeden zvon v Turkovicích křape.

Fara, zřejmě dřevěná, stávala na zahradě nynějšího č. p. 1. Cesta (nynější silnice) mezi kostelem a zahradou zde velmi pravděpodobně nebyla. Kdy a za jakých okolností fara zanikla, není známo.

*Pan Ondřej Ptáček měl kowaliteckou dílnu v Hratné Hoře. V měčovském kostele byly od něho ulity dva zvony, které tu visely do první světové války. Jeden byl zhotoven v r. 1489 a druhý v r. 1505. Je tedy zřejmé, že menší zvon v hošťalovickém kostele byl také ulit v rozmezí let 1489-1505.

Kostel sv. Havla v Hošťalovicích

Kostel sv. Havla se poprvé připomíná společně s obcí Hošťalovice písemnou zprávou roku 1349 (Pamětní kniha Turkovice, díl I., Hrady, zámky a tvrze v Čechách), kdy byl farním kostelem tehdy přiděleným k nově zřízenému biskupství v Litomyšli. Jak lze však soudit ze stavby samé, kostel vznikl již dříve v době rané gotiky, asi kolem roku 1300. V dostupných kronikách se v souvislosti s kostelem v Hošťalovicích uvádí kolem roku 1390

Kronika dále uvádí následující výčet majetku, který patřil ke kostelu v Hoštalovicích:

Kostelu tomu náleželo 12 železných krov a to:

v Hoštalovicích	6 železných krov z nichž platilo se po	14 kr = 1zl	24 kr.
ve Březince	5 železných krov z nichž platilo se po	12 kr = 1zl	
v Podhořanech	1 železná krová, z nichž platilo se po	1zl	12 kr.
Dohromady		3zl	56kr.

Kostelu náležely také lesy a pole vrchovaté míry. Lesy si ponechala vrchnost a pole dala za vlastní poddaným, však ze svého vlastního se zavázala všechny opravy prováděti nebo ročně z každého stričku pole po 15 kr. platiti. Dle urbáře r. 1714 byli majiteli těchto polí:

Jan Kobera		5 stričku	- větel	2 čtverce
Jan Kobera	mimo orného má s pořezným 4 1/2 provazce			
Jakub Polák	u ohrady	5 stričku	- větel	2 čtverce
Martin Kobera	na Zálesí	3 st.	1 větel	
	u Březinky	2 st.	1 větel	
	nad Zálesím	2 st.	1 větel	
	zase i s pořezným	7 st.	- větel	
	u ohrady s okopaninou	1 st.	2 větele	
	ohrada, pastviště 1 3/4 provazce			
Jan Žpěvátk	u Březinky	5 st.		
Jiří Jelínek	k obci	1 st.	1 větel	
Pavel Polák		2 st.	2 větele	1 čtverec
K hospodě panské nad obcí		8 st.	3 větele	1 čtverec
Úhradem		41 stričk	1 větel	2 čtverce

Kostelu, tomu náležel les u Anděla (byly to lesy při cestě jdouc z Hoštalovic do Sloukovic, jeden po pravé, druhý po levé ruce): dohromady 100 provazců."

Kostel sv. Havla prodělal velmi složitou historii. Mnohokrát zcela zpustl tak, že hrozil jeho zánik. Vždy se však jakoby zázrakem našli obětaví lidé, kterým se podařilo tuto nesmírně cennou historickou památku zachránit, aby mohla dál sloužit k slávě Boží. Tento složitý vývoj našeho chrámu Páně v průběhu dějin dále uvádíme v chronologické posloupnosti, kterou se nám podařilo zrekonstruovat z kusých zpráv uvedených v dostupných kronikách.

V roce 1680 se kostel popisuje jako nesmírně zpustlý, jehož jméno se již téměř zapomnělo. Jak je uvedeno v Dějinách Podhořanská, v roce 1720 se Petr Mikuláš Straka z Nedabyl snažil povznést kostel v Hoštalovicích opět na kostel farní. Ale pro odpor prvního duchovního, nějakého Lirice, se tak nestalo. Kostel byl přifařen k Turkovicům a byl dále používán jako veřejná kaple, v níž se odbývaly bohoslužby každou třetí neděli. Na místním hřbitově mohli být pochováváni pouze dospělí, děti musely být pochovávány v Turkovicích.

Za panování císaře Františka I. (1792 – 1835) v době finančního bankrotu Rakouské říše, který nastal po napoleonských válkách, bylo prodáno z kostela v Hoštalovicích veškeré stříbro, za něž se utřízo 18 zl. 15 kr. Peníze byly uloženy v záložně Čáslavské a po léta se z nich čerpali úroky (pro jalké účely, však kronika neuvádí).

V první polovině 19. stol. kostel v Hoštalovicích postupně chátral. Bohoslužby se zde sloužily naposledy o posvícení r. 1845. Kostelní roucha a bohoslužebné relikvisty byly přeneseny do farního kostela do Turkovic. Hřbitovní zed byla sesuta, vrátka na hřbitov žádná. Začalo se veřejně chodit po hrobech, a dokonce se zde pálí i dobytek. Od této doby se všichni zemřelí z obce pochovávali do Turkovic. Velmi pravděpodobně i v tomto období (kronika přesný letopočet neuvádí) byl z hoštalovického kostela přenesen do Turkovic obraz čtrnácti sv. Pomocníků, kde se dodnes nachází na postranním oltáři. Obraz nese letopočet 1736 (pravděpodobně rok obnovy).

K rozsáhlým opravám a zároveň i dostavbě hoštalovického kostela došlo až začátkem druhé poloviny 19. stol. Záchrana této starobylé a vzácné památky iniciovali především pánové František Smolík č.p. 1, Jan Němeček č.p. 5 a Josef Jarěš č.p. 12. Celá příprava na opravu kostela trvala však řadu let. Oprava byla financována občany pěti obcí: Hoštalovice, Březinky, Bílého Kamene, Licomělic a Holotína.

Plán a rozpočet vypracoval pan Jan Voleň, stavitel z Choltic, a v roce 1860 se začalo s opravou. Ukázalo se rozumně k opravovanému kostelu přistavět novou věž. Stavitel Jan Voleň rovněž nakreslil plány a vypracoval rozpočet v částce 635 zl. včetně stavby věže. Návrh věže provedl s citem. Věž s přistavbou po obou stranách dokonale přizpůsobil stávajícímu kostelu.

Dne 24. června 1863 byl položen k nové věži základní kámen. Pamětní kniha farnosti Turkovice uvádí: "Vykopány základy a 24. června 1863 u přítomnosti mnoha lidstva byl základní kámen položen a požehnán a obecnou modlitbou posvěcen. Tento kámen jest pod prahem v hloubce 2 sáhy při vchodu do věže. Do Všech svatých věž již tak dalece stála, že se zvony opět zavěsit mohly a mimo to i hodiny na ně umístěny byly". Hodiny zakoupila obec Hoštalovice od Heřmanoněsteckých, kteří si pořizovali na kostel hodiny nové. Za tyto staré hodiny byla Heřmanovu Městci zaplacena částka 100 zl. Tyto finanční prostředky obec získala odprodejem obecního pole panu Václavu Tetřevovi. O rok později, v roce 1864 byly věž i kostel zvenku omítány. Další práce na opravě kostela zastavila velká neúroda v roce 1865, kdy velkým suchem všechno zpráhlo. Navíc silný vichr v prosinci 1868 shodil část kostelní střechy a stříšku nad schody na kůr. Proto musela být střecha v následujícím roce opravena.

Prestavba kostela do roku 1864 stála 700 zl. Finanční prostředky se obstarávaly nejrůznějšími způsoby. Za vybrané peníze zodpovídali pánové: Smolík, Němeček a Jarěš.

Vnitřek kostela byl opraven v roce 1876. K tomuto účelu však musela být uspořádána nová sbírka. Na oltář byl pořízen obraz sv. Havla, opata z roku 1876, od mistra Müller a z Chrudimi. Obraz byl zakoupen za 35 zl. Původně byl na hlavním oltáři na dřevě malovaný obrázek. Kolem celého hřbitova byla postavena „ohrada“ s vraty. Přestavěný kostel byl vysvěcen v neděli po Sv. Havlu, dne 23. října 1876. Na opraveném hoštalovském hřbitově se začalo po

mnoha letech opět pohřbívat. První byl na hřbitově pochován v březnu 1877 Jan Vačen, výměnkař z Hoštalovic č. p. 17.

Na všechny práce provedené od roku 1860 do roku 1876 na opravě a přestavbě kostela bylo vynaloženo celkem 1 933 zl. 65 kr. Na tomto místě je nutné zdůraznit, že na přestavbu kostela významnou měrou přispěli také místní evangelíci.

Není jistě bez zajímavosti, že obce Hoštalovice, Březinka a Bílý Kámen na tuto opravu přispívaly z honitby 25 zl. ročně.

Kronika dále uvádí následující výčet přispěvatelů a dárců na opravu kostela sv. Havla v Hoštalovicích v letech 1860 až 1876:

císař Ferdinand V., zvaný Dobrotivý	400 zl.
císař František Josef I.	300 zl.
kníže František Ausperg ze Žlebů	50 zl.
knězna Viléma Auspergová ze Škrovádu	80 zl.
	a pískovcovou dlažbu
kníže Ferdinand Kinský z Heřmanova Městce	30 zl.
knězna Kinská z Heřmanova Městce	50 zl.
hraběnka Kinská z Chlumce nad Cidlinou	50 zl.
hrabě Thun z Choltic	100 zl.
Alois Welz z Podhořan	58 zl.
František Kvěch farář ze Svinčan	100 zl.
(dlouhodobý farář v Turkovicích)	15 zl.
Jan Tetřev z Čáslavi	1 zl.
Tomyška z Vrdů	25 kr.
Katz z Vrdů (žid)	19 zl.
Václav Tetřev z Hoštalovic	40 kr.
Osadníci Hoštalovic, Březinky, Bílého Kamena	600 zl.
Holotín a Licomělice	100 zl.
Obec Hoštalovice hodiny	
Celkem:	1 933 zl. 65 kr.

Další dárci a podporovatelé byli:

Jan Čapek, notář z Čáslavi - daroval písek (měl statek v Dolních Bučicích)

Václav Tetřev z Hoštalovic - věnoval krucifix a rodičku Boží

Němcovi z Hoštalovic (č. 2, 9 a 13), evangelici, značně přispěli povozy.

Presto i tato na první pohled bohulibá a úspěšná akce byla zkála malichernými půtkami a nepočitostí. Zde bude asi nejlépe nechat zaznít přímo kroniku: „Podhořanští občané slíbili pomáhati při stavbě, ale zůstalo jen při slibech. K tomu jest dodati, že sběratel milodarů, Smolík, Němeček a Jarš, nechvalně s vyprošenými penězi a materiálem hospodařili, vyčítajíce si konečně podvody a krádeže mezi sebou, což se u soudu skončilo. Chtěli původně z přebytku zřídit fond na opravu kostela, ale pili neustále, až přebytek propili, ba i staviteli všec dosud nedoplatili. Němeček dal si také namalovati na postranní oltář obraz Sv. Jana Nepomuka od malíře pokojů Plháčka, ale potom nechtěje platiti, musel soudem k tomu býti donucen.“

Od té doby byl kostel opravován ještě několikrát. V roce 1885 musela být opravena střecha, která byla pokryta šindelem. Obce Hoštalovice, Březinka, Bílý Kámen, Holotín, Licomělice se usnesly, že na tuto opravu přispějí 10% přirážkou z přímých daní, což by činilo asi něco přes 100 zl. Obce se zároveň dohodly, že na obecní náklady bude šestkrát do roku pronajímána jízda s kočárem pro duchovního, aby v chrámu Páně v Hoštalovicích sloužil bohoslužby, a to: 1. v době adventní, 2. v době postní, 3. o pouti, 4. o slavnosti Božího Těla (tzv. oltáře), 5. o posvícení, 6. o requiem v pondělí po posvícení.

Do roku 1901 šindel na střeše shnil natolik, že do kostela a na věž teklo a vál sníh. Byla obava, že celý krov shnije a spadne. A opět se mezi našimi předky našli lidé, kteří byli ochotni udělat vše pro záchranu chrámu Páně. Kronika uvádí především pány Josefa Uhliře, hostinského z Hoštalovic č.p. 2, Josefa Pecku, domkáře z Hoštalovic č.p. 28, a Josefa Levinského, rolníka z Licomělic, kteří se o opravu střechy nejvíce zasloužili. Byl ustanoven kostelní výbor, který tvorili pánové Josef Levinský z Licomělic, Josef Uhliř z Hoštalovic, Josef Možíš ze Březinky a Jan Možíš z Bílého Kamene. Výbor se usnesl, že na kostel bude pořízena krytina z cementových tašek a věž bude mít střechu plechovou. Původní rozpočet, který vypracoval stavitel Skřivánek z Čáslavi, byl 2 400 Kor. Jelikož se jednalo o částku velmi vysokou, která nemohla být pokryta z obecních peněz Hoštalovic a příčtených obcí, bylo požádáno o povolení dobrovolné sbírky v okresech Čáslavském, Pardubickém a Chrudimském. Práce provedl stavitel Čech z Heřmanova Městce. Oprava byla dokončena v září 1902. Bohužel, při opravách vnitřku kostela v roce 1903 byly zabilením zničeny gotické fresky v presbytáři.

Náklady na opravu daleko překročily rozpočet. I přes značné subvence - 1000 Kor. od Náboženské matice, 800 Kor. od Zemského výboru Království Českého - a příspěvky, např. paní Kláry Riedlové z Podhořan darovala 400 Kor., zůstal dluh více než 2 000 Kor. Peníze byly hlavně vypůjčeny z Občanské záložny v Heřmanově Městci na úrok 6%. Jelikož dluh stále narůstal, kostelní výbor a farní úřad v Turkovicích v roce 1906 požádaly C.K. okresní hejtmanství v Čáslavi o povolení k přirážkám k přímé dani osadníků římskokatolických v Hoštalovicích a příčtených obcích. O výši přirážky bylo rozhodnuto následovně: obec Hoštalovice 509 Kor., Březinka a Bílý Kámen 1071 Kor., Licomělice 300 Kor. a Holotín 954 Kor.

Proti tomuto rozhodnutí se ale postavil starosta Holotína, podporovaný téměř všemi osadníky a podal odvolání k C.K. Místodržitelství v Praze. To však tuto žádost zamítlo.

Holotínští se tedy odvolali až k nejvyšší instanci - Správnímu soudnímu dvoru ve Vídni, který jejich rekurs v roce 1908 rovněž zamítl a rozhodl, že obec Holotín musí částku ve výši 954 Kč, včetně úroků na kostel v Hoštalovicích, zaplatit. Tak mohly být po šesti letech konečně splaceny dluhy na hoštalovském kostele. Abychom přiblížili kolorit tehdejší doby, nechť opět zazní subjektivní názor kronikáře: „Tímto odvoláním se dali najevu Holotínští, jak jsou katolíci jen dle jména, kteří když mají něco obětovati pro krásu domu Božího, jsou skrblíci, kteréž to jednání jim ovšem není k veliké ctí! Tímto odvoláním se zaplacení dluhu asi značně oddálí. Sluší tu podotknouti, že nejen katolíci, ale i helveti rozumní, jednání Holotínských odsuzují. Doufáme však, že Velesl. C.K. Místodržitelství zamítne odpór tento a obec Holotín ku placení přinutí. Jest to smutné znamení zbožnosti náboženské mnohých katolíků naši doby!!! Dějž Pán Bůh, aby vše bylo již brzo zaplaceno, a tak mohly i jiné potřebné a nutné předměty do tohoto památného kostelíka v Hoštalovicích být pořízeny!“

Další opravy většího rozsahu avizoval v roce 1912 turkovicíký pan farář Dobruský. Nechal vypracovat odborné posudky a dokonce i rozpočet. Jestli se podařilo něco udělat, není v krónikách podchyceno. Jistě ovšem je, že během dějin tyto plány zásadně změnil. První světová válka, která vypukla v roce 1914, nejenže všechny opravy na dlouhý čas zastavila, ale navíc hoštalovský kostel připravila o jednu z nejcennějších památek - menší zvon z přelomu 15. a 16. stol.

A tak kostel postupně chátral. V roce 1920 vichřice zcela zničila na věži plechovou báň a shodila na zem železný kříž, který se přerazil. Nová báň spolu s křížem byly dány na věž v následujícím roce. Dílo zkázy dovršila prudká větrná smršť, která se nad našim krajem přehnala 15. srpna 1922. Ta poničila střechu kostela a sebrala značně zchátralou střechu, věž včetně trámů, zůstaly jen zdi!

Záchrany chrámu Pán se chopil nově zvolený starosta pan František Němc e c. člen církve českobratrské evangelické. Pan starosta svolal valnou hromadu všech příslušníků římskokatolické církve. První valná hromada vinou přifařených osadníků z Holotína ztroskotala. Pán starosta Němec se tímto nezdarem nenechal odradit a svolal druhou valnou hromadu, na kterou též přizval pana faráře Dobruského z Turkovic a velkostatkáře pana Thuna z Choltic. Abychom co nejvíce přiblížili atmosféru tehdejší doby, bude nejlépe na tomto místě opět citovat kroniku: „Při této valné hromadě, která se konala v hostinci pana Josefa Matičky ve Březince, neodvážili se ani přifařenci z Holotína protestovat, vidouce, že Thun co největší poplatník nutnost akce podporuje, a proto na návrh starosty zvoleno komité pro opravu.“

Do tohoto komité pro opravu kostela byli zvoleni pánoné: František Němc e c. starosta, aby jednatel, Václav Miřejovský, rolník ve Březince jako pokladník, Jan Jeřinek, rolník v Hoštalovicích čp. 15, Josef Jeřinek, rolník v Hoštalovicích čp. 24, Josef Valenta, rolník v Bílém Kameně čp. 5, Josef Pecka, rolník v Licomělicích čp. 6, František Mareček, rolník v Licomělicích čp. 34, Josef Tomášek, rolník v Holotíně, Leopold Thun, velkostatkář Choltice, František Malý, lesní správce ve Březince, jako zástupce patronátu. Po několika schůzích komité bylo rozhodnuto, že práce zednické a tesařské

budou zadány panu Dostálovi, staviteli v Heřmanově Městci a práce klempířské na věži panu Kňákalovi, klempíři v Čáslavi. S prací se započalo ihned.

Po několika osobních intervencích pana starosty Němce byla Obecnímu úřadu povolena sbírka v okresech Čáslav a Chrudim. Na základě osobních žádostí pana starosty o podporu na opravu kostela přispely většimi obnosy četné společnosti, především Hospodářská záložna a Spořitelna v Čáslavi a v Heřmanově Městci. Potřebné dřevo věnovala paní Klára Riedlová z Podhořan, cihly a drt věnoval velkostatkář pan Leopold Thun z Choltic. Rovněž některí duchovní tuto akci finančně podporovali, především pak pan farář z Turkovic, pan děkan z Čáslavi a pan farář z Ronova. Na sbírkách bylo vybráno celkem 17 tis. Kč. Celkové náklady, které zahrnovaly opravu věže, obnovení kostela a opravu hřbitovní zdi, činily 20 tis. Kč. Většina stavebního materiálu byla získána formou daru. Zbytek nákladů ve výši 3 tis. Kč byl uhrazen formou daňové přírůstky katolických osadníků Hoštalovic a přifařených obcí. Bohoslužby v hoštalovském chrámu Pán se konaly pouze několikrát do roka (většinou o pouti a o posvícení) a při pohřbech.

Po dalších 55 let, bohužel, nedošlo již k další významné opravě kostela. V první polovině 50. let je kostel popisován jako zcela zpustlý.

Zásadní zlom nastal příchodem pana faráře Josefa Žemličky do lipoltické farnosti. V roce 1957 byla v našich obcích uspořádána sbírka na opravu kostela. Zcela zpustlý interiér byl postupně renovován. Byly zhotoveny elektrické rozvody a osvětlení. Byl zprovozněn kůr a celý kostel byl vymalován. Byl pořízen postranní oltář, křížová cesta a harmonium. V následujících letech byla na věž pořízena nová plechová střecha. V kostele sv. Havla se začaly opět sloužit pravidelné bohoslužby, a to každou poslední neděli v měsíci. Tento trend pokračoval i po příchodu pana faráře Otto Šrůtky do lipoltické farnosti. V letech 1963 - 64 byla zhotovena fasáda kostela a věže. V dalších letech byla přeložena cementová krytina kostela. Za působení pana faráře Ladislava Šridáka byla v roce 1971 provedena generální oprava plechové střechy věže. V kostele byly stále slouženy pravidelné bohoslužby.

Je třeba zdůraznit, že většina prací byla tehdy provedena svépomoci a samozřejmě zdarma. Pomáhala velká část občanů našich obcí, bez rozdílu náboženského vyznání. Zdá se být až paradoxem, že k obnovení téměř zpustlého kostela, a s tím i do značné míry duchovního života v našich obcích, došlo právě v období nejsilnějšího novodobého náboženského útlaku v naší zemi. To do značné míry vypovídá o postojích a morálních vlastnostech občanů našich obcí.

Nejrozsáhlejší generální oprava kostela v tomto století (a jedna z největších oprav v historii věbec) byla provedena v letech 1991-96. Opravu inicioval Obecní úřad v Hoštalovicích ve spolupráci s panem děkanem Otto Šrůtkem, administrátorem ze Zdechovic. V letech 1991-92 byla provedena oprava vnějšku kostela. Byla opravena fasáda celého kostela. Opravu provedla stavební firma pana R. Kmocha z Pardubic. Celkové náklady na tuto opravu činily 160 tis. Kč a byly plně hrázeny formou státního příspěvku Okresním úřadem v Chrudimi.

V roce 1993 byly provedeny úpravy vnitřních prostor. Byla opravena omítka, malba, opraveny a natřeny lavice. Byl zhotoven nový podstavec pod postranní mariánský oltář, nové

postranní vchodové dveře a nové schody na zvonici. Byla provedena celková oprava elektroinstalace.

Dne 14. listopadu 1993 byl kostel sv. Havla znova vysvěcen královéhradeckým sídelním biskupem Karellem Otcenáškem. Slavná mše sv. byla sloužena za ty, kteří kostel sv. Havla budovali, opravovali a jakýmkoliv dary přispívali, a za živé i zemřelé obyvatele našich obcí. Této slavnosti se také zúčastnil předseda ústavně-právního výboru parlamentu ČR pan JUDr. Miroslav Výborný, který při mši sv. četl první čtení ze Starého Zákona.

Po skončení této slavnosti pan biskup přijal pozvání do kulturního zařízení na společný oběd a neformální besedu s občany našich obcí.

Návštěva pana biskupa Karla Otčenáška patří mezi nejvýznamnější události v dějinách Hošťalovic a Březinky. Je to vůbec poprvé, co biskup naše obce navštívil. Význam této návštěvy podtrhuje ještě fakt, že pan biskup Karel Otčenášek je uznávanou osobností evropského formátu a neohrozeným bojovníkem za lidská práva z doby totality. Za tyto postoje obdržel nejvyšší státní vyznamenání.

Další etapa oprav, kterou opět zajišťoval Obecní úřad v Hošťalovicích ve spolupráci s panem děkanem Otto Šrůtkem, se uskutečnila v roce 1996. V rámci těchto oprav byla kompletně vyměněna tašková krytina na kostele a kolem celého kostela byly dány nové měděné žlaby. Současně byl půdní prostor pokryt novými prkny. Kromě toho byla opravena celá hřbitovní zeď. Celkové náklady na tuto akci činily 372 tis. Kč. Státní příspěvek ve výši 350 tis. Kč poskytl Okresní úřad v Chrudimi.

Bohužel, v roce 1993 došlo k barbarskému činu - k vlopání do kostela a krádeži šesti soch. Pachatel nebyl doposud zjištěn. Přesto stále doufáme, že se podaří pachatele tohoto zločinu dopadnout, po zásluze potrestat a ukradené sochy vrátit.

A jaká je dnešní podoba interiéru kostela sv. Havla v Hošťalovicích?

Hlavní oltář tvoří dřevo, hnědá polychromie, a zděná menza. Na ní je umístěn pseudobarokní svatostánek se zlacenými festony. Za menzou je retabulum. To je tvoreno široce řezaným obdélníkovým rámem s akantovým a pískovým motivem, který dosahuje klenby. Sochy po stranách, dva putti bílé polychromované a dva andělé - hnědá polychromie, byly v roce 1993 uladeny. Uprostřed je obraz svatého Havla, olej na plátně z roku 1886 od mistra F. Müllera z Chrudimi. Světec je oděn v biskupském rouchu zlaté barvy, v ruce drží berlu a kachnu. V pozadí je krajina. Nad svatostánkem je dřevěný kříž na podstavci, který je dokladem místní řezbářské dílny před rokem 1700. Věčná lampa je závěsná, poniklovaná, ve tvaru srdce.

Na vedlejším oltáři je na menze kříž, dole ve vitrině je dřevěný kříž. Na jeho podstavci je znak viry, naděje a lásky. Nad svatostánkem ve vitrině je socha Panny Marie s Ježíškem. Po stranách jsou dva andělé, hnědá polychromie.

Obrazy křížové cesty a sochy jsou z 18. století, ostatní zařízení z 19. století.

Na závěr uvádíme jmenný seznam kněží, kteří v tomto století hošťalovský kostel sv. Havla spravovali a sloužili zde ku slávě Boží:

P. Kracík Václav	1888	farář v Turkovicích
P. Dobruský		farář v Turkovicích
P. Golga Josef		farář v Turkovicích
P. Beneš František		farář v Lipolticích
P. Tichý Emil		farář v Lipolticích
P. Saidek Eduard		administrátor v Lipolticích
P. Žemlička Josef		administrátor v Lipolticích
P. Šrůtek Otto		administrátor v Lipolticích
P. Šidák Ladislav		administrátor v Lipolticích
P. Vacík Václav		administrátor v Lipolticích
P. Šrůtek Otto, děkan		administrátor ve Zdechovicích

Škola

Přestože již v roce 1348 byla v Praze založena Universita Karlova, v roce 1650 učitel národů Jan Amos Komenský vydal své světoznámé pedagogické dílo „Didaktika“ a za tereziánských reforem v roce 1774 byla zavedena povinná školní docházka, vzdělání prostého venkovského lidu na Železných horách bylo ještě v první polovině 19. stol. na velmi nízké úrovni. Tento stav popisuje kronikář ve Školní kronice obce Hošťalovice - Březinka následovně:

„Před časy v Železných horách vyrůstal lid bez všeho vyučování. Jen snad tu a tam vyskyl se nadaný písmák, jenž nahodile naučil se čísti, tu onde ze světa příšly řemeslník neb vysloužilý voják ze záliby otevřel ve světničce své školním uměním stánek. Takovým samostatně ustanoveným učitelem připomíná se v Hošťalovicích v č.p. 11 na počátku 19. století náruživý ptáčník Moravec, člověk městských způsobů. A v č.p. 20 ve dvacátých letech téhož století jakýsi Štruma, jenž později do Licomělic přesídlil a děti z Hošťalovic a Licomělic vyučoval. Chudoba a tehdy panující robota nebyly však vyučování tomu ku zdaru. Jen blahobyt vede četné obyvatelstvo na dráze pokroku a vzdělanosti. Bída, válka a vylidněnost udržují je v nevědomosti.“

První jednotřídní škola v okolí, kam docházelo i žactvo z Hošťalovic a Březinky, byla založena v Turkovicích v roce 1720. Tato jednotřídní škola již začátkem 19. stol. nestačila narušujícímu množství žáků kteří sem docházeli ze širokého okolí. V roce 1836 musela být rozšířena na školu dvojtřídní a v roce 1878 byla přistavěna třída třetí. Ale jak žactvo ze vzdálených obcí navštěvovalo turkovičskou školu ve skutečnosti, uvádí kronika: „Přespolní děti z politické obce Hošťalovice chodily do Turkovic, v zimě nic a v létě zřídka. A tak třídy zůstávaly prázdný.“

Pro představu o počtu školní mládeže v politické obci Hošťalovice (Hošťalovice, Březinka a Bílý Kámen) uvádíme tabulku pro školní roky 1886/87 - 1890/91.

	1886-7	1887-8	1888-9	1889-90	1890-91
Hoštalovice	24	26	30	31	25
Březinka	11	13	8	11	9
Bílý Kámen	20	21	25	20	23
Celkem	55	60	63	62	57

Koncem 19. stol. byla tendence budování vlastních obecních škol. Cílem bylo zlepšit školní docházku a zajistit i pro mládež z chudých rodin alespoň základní vzdělání. Z nařízení C.K. Okresní školní rady v Čáslavi byla v září 1887 svolána do Turkovic obecní zastupitelstva všech osad, aby projednala vyvázání Hoštalovic, Březinky, Bílého Kamene, Podhořan a Holotina ze „školnosti“ Turkovické. Jistě stojí za zmínu, že již tenkrát Podhořany žádaly, aby v případě zřízení nové školy, byl k nim připojen Bílý Kámen.

Pak nastala pětiletá pauza. Až v březnu 1893 přišlo nařízení C.K. Zemské školní rady v Praze o „zřízení expozitura celoroční pro politickou obec Hoštalovice ve Březince“ a o „zřízení expozitura celoroční v Podhořanech“. V roce 1895 proto obce Hoštalovice (Hoštalovice, Březinka a Bílý Kámen) a Podhořany požádaly o vyvázání z turkovické školy.

V březnu 1895 Zemská školní rada a Zemský výbor království Českého vydaly rozhodnutí, aby se politická obec Hoštalovice vyvázala ze školní obce turkovické, a aby byla v Hoštalovicích zřízena „veřejná samostatná obecná jednotřídní škola s vyučovacím jazykem českým“. V květnu toho roku obecní zastupitelstvo zvolilo Místní školní radu ve složení: starosta Josef Němc z Hoštalovic č.p.13 - předseda, pan Josef Žďárský ze Březinky - místní dozorce, pan Josef Uhliř hostinský z Hoštalovic, pan Josef Miřejovský ze Březinky, pan Jan Mojžíš z Bílého Kamene – členové. Náhradníky byli pan František Němc z Hoštalovic a pan Jan Doležal ze Březinky.

Nová Místní školní rada najala místopis pro provizorní školu u paní Anny Krejčové v bývalé hospodě ve Březince, č.p. 10. Škola byla otevřena v říjnu 1895. Správcem školy byl ustanoven pan Josef Němc. Byl to člověk jistě zkušený, s dlouholetou praxí. Po absolvování pedagogika v Kutné Hoře byl podučitelem v Horce, Kraskově a v Závratci. Pak se stal učitelem v Horce, odkud byl přeložen do naší obce jako správce nově otevřené školy. Byl pro správce školy Místní školní rada najala v Hoštalovicích v usedlosti č.p. 27. Školní rada také rozhodla o výstavbě nové školní budovy.

Bohužel, počáteční nadšení pro zřízení místní školy bylo zkálo velkými rozepřemi mezi obcemi Hoštalovicemi a Březinkou, jelikož každá z nich chtěla mít školu ve své osadě. Tento spor byl urovnán až v roce 1897 rozhodnutím C. K. Zemské školní rady. Ta rozhodla, že škola bude postavena ve Březince, ve středu hoštalovické obce, a bude mít název škola Hoštalovice. Zatímco se řešily rozporu mezi Hoštalovicemi a Březinkou, Podhořanští již v roce 1896 postavili pěknou novou školu nákladem přes 6 tis. zl.

Se stavbou se započalo v dubnu 1898. Plány a rozpočet vypracoval pan Josef Skřivánek. Rozpočet na novostavbu činil 7 486 zl. Po ofertním (tj. výběrovém) řízení byly jednotlivé práce zadány různým řemeslníkům. Nová školní budova byla otevřena v září 1898 a v říjnu (v neděli o posvícení) vysvěcena panem farářem Václavem Kralíkem z Turkovic. Přestože rozpočet na stavbu nové školy byl překročen, většina řemeslných prací byla provedena ve špatné kvalitě. Zde bude opět nejlépe přímo citovat kroniku:

„Nejhorší byla práce zednická. Cihly špatně spojovány maltou, že se spárami ve zdi dvou cihlové skrz trásky prostrkovaly. Ne lepší byla práce truhlářská. Členové místní školní rady hubovali a navrhovali pokuty, ale jen na oko. Správce školy vytýkal-li vady, řečeno, že mu po tom nic není. Bolno jest vzpomínati šmejdů jež ustanovení dozorca při stavbě školy prováděli. Budova tato stála i s fundem na 9 tis. zlatých, ale k solidnosti práce, trvanlivosti a účelnosti se nehledělo jen když si namazali kapsy.“

V roce 1901 byla zřízena tělocvična. V tomto roce musela být též kompletně vyměněna podlaha ve třídě a kabinetu, která shnila během tří let.

V následující tabulce jsou uvedeny počty žáků z obcí Hoštalovice, Březinka a Bílý Kámen v prvních letech po zřízení školy, které jsou převzaty ze Školní kroniky. Z tabulky je evidentní, že v každém roce jsou stavy žáků na konci školního roku nižší než na začátku. Je velmi pravděpodobné, že zvláště mládež z chudších rodin navštěvovala školu pouze po část školního roku. Tuto domněnku podporuje následující zápis ve Školní kronice z roku 1905: „Docházce školní hlavně vadilo síťkování vlásenek, které se rozšířilo po celé Českomoravské vysocině. U některých chudobných rodin ani napomínání ani tresty nepomáhaly“.

Školní rok	počet žáků na začátku škol. roku	počet žáků na konci škol. roku
1897/1898	69	60
1898/1899	76	64
1899/1900	63	58
1900/1901	66	60
1901/1902	68	67
1902/1903	79	73
1904/1905	82	66
1905/1906	77	62
1906/1907	70	65
1910/1911	76	70

Ve školním roce 1911/1912 došlo k rozdělení žáků z osady Bílý Kámen mezi školy Podhořany a Březinka a to tak, že žáci z dolní části Bílého Kamene náleželi ke škole v Podhořanech a žáci z horní části Bílého Kamene ke škole ve Březince. Toto rozdělení osady Bílý Kámen se ale na počtu žactva březinecké školy neprojevilo, počet žáků naopak stále

naruštal. Například ve školním roce 1916/1917 škola měla 83 žáků. Výraznější pokles nastal až v druhé polovině dvacátých let, kdy počet žáků se pohyboval kolem 40-ti. Od roku 1919 vedle hlavního učitele (správce školy) ve škole působili i pomocní učitelé, kteří se především věnovali výuce ručních prací.

Poslední záznam ve Školní kronice je pro školní rok 1939/40. V tomto roce škola získala dokonce statut školy dvoutřídní. Školu navštěvovalo 49 žáků, rozdělených do první třídy s 19 žáky a druhé třídy s 30 žáky. Ve škole byli dva učitelé a vyučování bylo rozděleno na dopoledne a odpoledne. Další běh dějin ale již neumožnil školu rozšířit a vybavit tak, aby mohla dlouhodobě fungovat jako dvoutřídní. Škola neměla ani tělocvičnu ani dílnu.

V padesátých letech se počet žáků stále snížoval. Současně naruštal trend likvidace malých venkovských škol. V roce 1964 byla škola ve Březince definitivně uzavřena. Žáci z našich obcí navštěvovali základní školu (dle vlastního výběru) v Heřmanově Městci nebo v Podhořanech. Je nutné poznamenat, že pro školní mládež bylo zajištěno velmi dobré autobusové spojení zvláště do Heřmanova Městce.

Na závěr uvádíme přehled učitelů, kteří v březinecké škole působili, a kterým několik generací rodáků našich obcí vděčí za základy svého vzdělání.

	<u>od roku</u>	<u>do roku</u>	
Němec Josef	1898	1902	správce školy
Hausdorff Antonín	1902	1918	správce školy
Klaus Aleš	1918	1919	prozatímní správce školy
Fidler Karel	1919	1924	správce školy
Vykoukalová Augustína			pomocná učitelka
Prášilová Bedřiška			pomocná učitelka
Kratochvílová Anna			pomocná učitelka
Vlček Josef	1924	1963	správce školy a řídící učitel
Krejčová Růžena			pomocná učitelka
Mach Ota			pomocný učitel
Svobodová Zdeňka			pomocná učitelka
Bělohlávková - Pospíšilová Marie			pomocná učitelka
Pospíšil Jaroslav	1963	1964	správce školy a řídící učitel

První světová válka 1914-1918

Těžké mraky politického napětí se rozprostíraly nad celou Evropou již od roku 1913. Nedůvěra, diplomatické pletichy a základní politické boje se mísily se stále zvyšujícím válečným zbrojením všech evropských států. Na všech stranách bylo sice slyšet ujišťování o mírumilostnosti panovníků a národů, ale ve skutečnosti se konaly dalekosáhlé válečné přípravy. Napětí se stupňovalo až do děsivého ticha na jaře roku 1914, jež věstilo blížící se bouři.

Jako blesk se rozlétnula po celém světě zpráva o sarajevském atentátu, který byl spáchán na rakousko-uherského následníka trůnu arcivévoda Františka Ferdinanda D'Este dne 28. 6. 1914. Byl to bezprostřední signál k rozpoutání války. 28. 7. 1914 vyhlásilo Rakousko-uhersko válku Srbsku, 1. 8. 1914 vyhlásilo Německo válku Rusku. Do tohoto válečného konfliktu se zapojily i další státy, a tím vznikla 1. světová válka.

Bohužel, při mobilizaci v létě 1914 museli do války nastoupit i muži z naší vesnice. Mobilizace se týkala mužů od 18 do 50 let. Mobilizační vyhlášky byly přivezeny v neděli na svátek sv. Anny.

Nastalo jedno z nejtemnějších období v tomto století. Vyhláška stíhala vyhlášku, ze všeho zírala jen hrůza a děs. Následovaly odvody branců, ale i těch, kteří vojáky nebyli. Odvedení muži odcházeli, aby za cizí zájmy a v cizích službách položili svůj život. Není známo, kolik mužů z naší vesnice muselo opustit svoje rodiny, ale během trvání války zahynulo na bojištích 7 vojáků.

Bylo to:

Doležal Josef	ze Březinky	31 let
Matička František	ze Březinky	44 let
Němec Josef	z Hošťalovic	31 let
Pecka Václav	z Hošťalovic	25 let
Vítěk František	z Hošťalovic	34 let
Zrůst Jan	z Hošťalovic	22 let
Zrůst Václav	z Hošťalovic	45 let

Vzdělávací spolek „ROZKVĚT“

Vzdělávací spolek ROZKVĚT v Hošťalovicích byl založen v roce 1934 jako pokračování volného sdružení divadelních ochotníků. Činnost spolku byla především zaměřena na pořádání divadelních představení, slavností k různým výročím, plesů, výletů a pod. Spolek založil též veřejnou čítárnu. Jelikož nepatrné příspěvky nestačily na úhradu režie, spolek půjčoval zájemcům časopisy a knihy domů. Spolek vybudoval památník padlým občanům v 1. světové válce (viz kapitola 1. světová válka). Spolek Rozkvět trval do roku 1939. Jeho činnost je podrobně popsána v zachovalé kronice z let 1933-1938.

Zakládající členové ROZKVĚTU:

Vlček Josef	Jirásek František	Uhlířová Bohumila
Jirásek Jindřich	Špás Jaroslav	Morávková M.
Drtina František	Pecka Josef	Vacková M.
Chvojka Josef	Pecková Marie	Němcová Božena
Chvojková Anežka	Kobera Josef	Němec Jaroslav
Tichý Stanislav	Drtina Josef	Vítěk Jaroslav
Kobera František	Zrůst František	Vítěk Josef
Janko Jaroslav	Minařík Josef	Doležal Jan
Minaříková Emilie	Minaříková Anežka	Mojžíš Vlastimil
Kysilko Václav	Josef Moravec	Kobera Josef
Němcová Věra	Vítěk Josef	Petrus Jan
Tichý Jaroslav	Kobera Václav	
Pecka Bedřich	Doležalová Emilie	

Výbor ROZKVĚTU:

Chvojka Josef, předseda	Kobera František, revizor
Němcová Božena, místopředseda	Vítěk Jaroslav, předsedčí
Jirásek Jindřich, jednatel	Zrůst František, předsedčí
Drtina František, pokladník	Morávková Marie, náhradnice
Mojžíš Vlastimil, č.p. 16, revizor účtu	Němcová Věra, náhradnice
Vlček Josef, revizor.	

Členové přispívající:

Pecka Josef č.p. 28	Doležal Jan	Mojžíš Jan
Jirásek Josef	Pecka Václav č.p. 40	Mojžíš Čeněk
Chudomel Josef	Morch Václav	Doležal Josef č.p. 13, Březinka
Štěnička Em.	Matička Josef	Merunka Antonín
Pecka Josef č.p. 13	Poskočil Josef	

Noční požár

Noc ze 6. na 7. května 1953 byla jednou z nejrůznějších, kterou naše obce Hoštalovice a Březinka kdy prožily. Obě obce zachvátil požár. Těsně před půlnocí byl požár založen

v sousedních Licomělicích a v lese mezi Hoštalovicemi a Licomělicemi zvaném Špitálsko. Mnoho obyvatel Hoštalovic spěhalo na pomoc sousedům do Licomělic. Ale jaké muselo být jejich zděšení, když krátce na to vzplanul požár i v Hoštalovicích a posléze v mladých lesích těsně u Březinky.

V Hoštalovicích byl požár založen v domě pana Stanislava Zrůsta č.p. 4, který do základů včetně příslušenství lehl popelem. Odtud se požár postupně rozšířil na dalších sedm obydlí. Jména postižených včetně škod jsou níže uvedeny. Nastal nepředstavitelný chaos, protože nikdo nedovedl dobře pochopit, co se vlastně děje. Jak uvádí kronika, chaoticky jednaly i sbory dobrovolných hasičů, které přijely na pomoc. Ke zkáze napomohla tu noc rádící vichřice a předcházející období jarního sucha. Leckde byl naprostý nedostatek vody. Krutým faktorem byla úplná bezmocnost, kdy nemohl pomáhat jeden druhému. Každý člověk úporně bránil svoji usedlost s hrázou, že ji též oheň zachvátí.

Jen stěží si lze představit zoufalost postižených, kteří si v několika případech jen s námahou a četnými popáleninami zachránili holé životy, zoufalství těch, kteří přišli o veškerý majetek v době prohlubující se hospodářské krize. Požárem byli postiženi vesměs chudí lidé, kteří si ke svým obydlím jen těžce pomáhali, v mnoha případech ještě měli na svých domech dluhy.

Podle úřední statistiky škody byly následující:

Stanislav Zrůst č.p. 4,	dům včetně příslušenství	27.120 K
Stanislav Lebduška č.p. 3	dům včetně příslušenství	42.930 K
Barbora Hubáčková	dům včetně příslušenství	14.210 K
Jan Uhlíř č.p. 2,	hostinec	76.000 K
Jan Teplý č.p. 16	dům včetně příslušenství	24.405 K
Jan Jelínek č.p. 15 (starosta)	špýchar s příslušenstvím	22.510 K
Josef Pecka č.p. 28	dům včetně příslušenství	36.780 K
Václav Pecka č.p. 22	nájemník v obecním domě	900 K
Josef Vítěk č.p. 21	dům a obchod včetně příslušenství, výše ztrát není v kronikách uvedena.	

V tomto výčtu není zahrnuta cena zničeného obecního domku.

Z hospodářského zvířectva bylo požárem zničeno:

koně	hovězí	veprí	kozy	husy	slepice	králci
1	3	13	5	28	77	25

Tyto škody byly jen z části kryty požárními pojistkami, takže někteří z postižených se ocitli v zoufalé životní situaci. Většina postižených přišla o celý hospodářský inventář.

V lesích, v těsném sousedství Březinky, patřících Waldemaru a Erice Riedlovým, bylo požárem zničeno asi 6 ha krásné mladé smrčiny a způsobená škoda přesáhla 10.000 Kor.

Je vhodné na tomto místě doplnit, že v Licomělicích do základů vyhořely tři stavení s celým příslušenstvím a jeden občan uhořel. V lese „Špitálisko“ vyhořel jeden korec (2800 m³) mladiny.

Mnoho občanů prokázalo v prvních dnech svoji solidaritu s postiženými a poskytli jim dary peněžní i hmotné. Okresní úřad v Čáslavi se s nevšední ochotou ujal akce k zmírnění bíd postižených občanů. Okresní sbírka konaná v jejich prospěch se setkala s neobvyčejným úspěchem a podle úředního výkazu vynesla celkový obnos 9.810 Kor. Na Obecní úřad v Hošťalovicích složili různí dárci celkem obnos ve výši 5.318 Kor. Tyto částky byly komisi, která byla ustavena Okresním úřadem v Čáslavi, rozděleny postiženým podle výše škod a sociálních poměrů postižených. Z pojistných částek a s pomocí ostatních spoluobčanů si postižení postavili nová obydlí.

Na základě pátrání, které provedly přilehlé četnické stanice v čele s pátrací stanicí v Chrudimi, byl dopaden pan Josef Kafka, domkář z Lipovce, podezřelý z tohoto zločinu. V říjnu roku 1933 byl porotou soudu v Chrudimi z tohoto zločinu usvědčen a odsouzen na sedm let těžkého žaláře nepodmínečně.

Na základě pátrání, které provedly přilehlé četnické stanice v čele s pátrací stanicí v Chrudimi, byl dopaden pan Josef Kafka, domkář z Lipovce, podezřelý z tohoto zločinu. V říjnu roku 1933 byl porotou soudu v Chrudimi z tohoto zločinu usvědčen a odsouzen na sedm let těžkého žaláře nepodmínečně.

Pomník

Pomník vojákům padlým v první světové válce byl postaven z iniciativy vzdělávacího spolku Rozkvět v roce 1934.

Na valné hromadě spolku Rozkvět byl jednohlasně schválen návrh jednatelého pana Jindřicha Jiráska, aby u příležitosti 20. výročí vypuknutí světové války spolek vybudoval památník padlým na naši obec.

Jednatel zaslal pozůstalým oběžníkům s dotazem, zda souhlasí s výstavbou památníku. Všichni pozůstalí souhlasili. Byla předložena žádost osadnímu výboru v Hošťalovicích, aby bezplatně propůjčil místo k výstavbě památníku. Osadní výbor v Hošťalovicích jednohlasně této žádosti vyhověl. Byly vypracovány návrhy a výkresy pro stavbu pomníku a Obecní zastupitelstvo v Hošťalovicích udělilo povolení ke stavbě. Nově založený vzdělávací spolek „Rozkvět“ v Hošťalovicích nebyl ještě tak dobře finančně situován, aby celou nákladnou práci mohl financovat z vlastních prostředků. Proto požádal Okresní úřad v Čáslavi o povolení sbírky v obci. Kromě toho jednatel spolku písemně požádal známé podporovatele osvěty o finanční podporu. Práce na stavbě pomníku byly zadány následovně:

zednické práce: Drtina Fr.

deska s nápisem: Pleskot

oplocení zahrádky: Plechač J.

Potřebný materiál zakupoval spolek ve vlastní režii. Některé práce (úprava místa, výkop základů, hašení vápna, svařování kamene) provedli členové spolku zdarma. Základní kámen pomníku byl položen dne 21. května 1934. Vzdělávací spolek „Rozkvět“ se rozhodl požádat pana vrchního radu politické správy Emila Žižku, okresního hejtmana z Čáslavi, a pana plukovníka

legionáře Josefa Svobodu, velitele pěšího pluku č. 21 z Čáslavi, aby převzali patronát nad slavností předáním památníku veřejnosti.

Tato slavnost se konala 24. června 1934. Obecní kronika z let 1933-1938 popisuje tuto slavnost následovně:

„O jedné hodině odpoledne řadil se průvod u školy ve Březince. Poté s hudbou odešel průvod do Hošťalovic k památníku. Tam již čekala hudba pěšího pluku č. 21 z Čáslavě a zahrála uvítací pochod. Poté jednatel Jindřich Jirásek uvítal všechny přítomné hosty. Poté měl projev vrchní komisa Štanhauser v zastoupení E. Žižky a štábni kapitán Nepraš v zastoupení plukovníka J. Svobody z Čáslavi. Za členy spolku učinil projev Vlastimil Mojžíš, studující obchodní akademie. Slavnostní řeč měl Josef Vlček, správce školy ze Březinky. Poté byl památník odevzdán veřejnosti a za zvuku hymny vztyčena státní vlajka. Ke konci přednesla básnička Marie Doležalová ze Březinky a učitel Jaroslav Petrus recitoval básničku ZBOROV. Po slavnosti byl koncert vojenské hudby na zahradě pana Jana Uhlíře. Večer potom tanecní zábava v hostinci pana Uhlíře.“

Výbor spolku uveřejnil v časopise „Zájmy Heřmanoměstecka“ poděkování, jehož text uvádíme v plném znění. Chceme tímto i zároveň ukázat, jak široká škála podporovatelů osvěty byla na venkově před 65 lety.

P o d ě k o v á n í

Vzdělávací spolek „ROZKVĚT“ v Hošťalovicích vzdává tímto upřímný dík všem ctěným příznivcům a podporovatelům, kteří ruku v ruce se spolkem budovali památník padlým ve světové válce z obce Hošťalovice, a zajistil si tím účast na tomto lidovýchochovném díle hluboké ceny.

Darovali:

250 Kč Jan Doležal, rolník ze Březinky; 200 Kč František Morávek, rolník z Hošťalovic; 100 Kč plukovník a legionář Josef Svoboda, velitel pěšího pluku č. 21 maršála Foche z Čáslavi, vrchní rada polit. správy Emil Žižka, okresní hejtman z Čáslavi, Waldemar a slečna E. Riedlová, majitelé velkostatku z Podhořan, banka čsl. legií v Praze, Městská spořitelna v Heřmanově Městci.

Okresní hospodářská záložna z Čáslavi, Josef Matička, hostinský ze Březinky, Josef Pecka, rolník z Hošťalovic, Anna Vítková, domkářka z Hošťalovic - 50 Kč Josef Němec, ředitel z Prahy, Čeněk Pecka, malíř z Prahy, Matěj Vencl, kamnář z Prahy, Stanislav Zrůst, domkář z Hošťalovic - 30 Kč Jaroslav Čapek, majitel cihelnny z Dolních Bučic, Josef Vlček, správce školy ze Březinky - 25 Kč František Drtina, zedník z Hošťalovic - 20 Kč Akcion, pivovar v Pardubicích, p. Antonie Matičková, výměnkářka z Březinky a všichni ostatní občané z obce Hošťalovice, Březinky a Bílého Kamene, kteří v mezích možností přispěvkem přispěli.

Hmotné podpory poskytli tito:

p. JUDr. L. Thunn, majitel velkostatku v Cholticích daroval 5 m³ kamene ze skály chrtnické. Lesní správa ze Březinky věnovala 5 bidel v délce 10 m pod prapory a vztyčení státní vlajky, břízy na dekoraci kol památníku a zahrady p. Jana Uhlíře. Pan A. Marcenko, majitel pily ve Vyžicích, daroval 10 m² prken o síle 2,6 cm. Adolf Dymák, sklad piva z Heřmanova Městce, daroval 25 l piva pro vojenskou hudbu, dále propůjčil

stoly a lavice do zahrady p. J. Uhlíře, p. Jos. Tykvan, velkoobchod z Heřmanova Městce, daroval 1 q cementu, pí. Hrušová, pekařství v Heřmanově Městci, darovala 50 kusů rohliků pro voj. hudbu.

Různé úlevy poskytly tedy:

Ministerstvo národní obrany bezplatně propůjčilo vojenskou hudbu pěšího pl. 21 Maršála Foche z Čáslavi na 1 hod. koncert a platilo dopravce. Osadní výbor obce Hošťalovice bezplatně propůjčil místo pro památník padlých doby, dokud památník bude státi při čemž stále zůstává majetkem vzdělávacího spolku „Rozkvět“. Obecní zastupitelstvo obce Hošťalovice prominulo obecní dávku ze vstupenek z večerní veselice konané po odpolední slavnosti. Jan Uhlíř, hostinský z Hošťalovic bezplatně propůjčil zahradu a sál na den 24. června 1934. Dovoz různých potřeb a stavebního materiálu obstarali p. J. Machytka, majitel mlýna ve Svojšicích, přivezl zdarma autem 5m³ darovaného kamene z Chrtíku, dále nutno jmenovat: p. Jana Doležala rolníka ze Březinky, Fr. Chvojku, rolníka z Hošťalovic, Jos. Krejčího rolníka ze Březinky, Josefa Miřejovského, rolníka ze Březinky, Františka Morávku, rolníka z Hošťalovic a Josefa Žďárského ze Březinky. Vzdělávací spolek „Rozkvět“ Hošťalovice pokládá si za čest tímto způsobem každou laskavost svých členů příznivců veřejně s povděkem kvitovati.

Na pomníku padlých čteme:

Našim padlým hrdinům ve světové válce

1914 – 1919

Doležal Josef	stár 31 let
Matička František	stár 44 let
Němc Josef	stár 31 let
Pecka Václav	stár 25 let
Vítěk František	stár 34 let
Zrůst Jan	stár 22 let
Zrůst Václav	stár 45 let

Věnuje vzdělávací spolek „Rozkvět“ v Hošťalovicích

„Padli abychom žili“

Na pomníku je od roku 1975 také umístěna pamětní deska pana Josefa Huňáčka ze Březinky, který zahynul za druhé světové války v koncentračním táboře v Terezíně (viz kap. Druhá světová válka).

Obchody

Dle vyprávění starých občanů, vlastnil obchod v naší vesnici do roku 1933 pan Josef Vítěk č.p. 21. Při velkém požáru v roce 1933 (viz kap. Noční požár) shořel i tento dům.

Po požáru již nebyl obnoven. Tento dům stával mezi stávajícími domy č. p. 10 a č.p. 13, dnes je na tomto místě zahrada.

Další obchod si zřídil v roce 1938 pan Václav Pecka č.p. 40, který při obchodování ještě hospodařil. Obchodování se věnoval až do roku 1951, kdy státní zřízení soukromé obchody rušilo.

Místní národní výbor v Hošťalovicích se na schůzi konané dne 20. července 1950 usnesl zřídit prodejnou „Budoucnost“ v domě č.p. 47, který byl majetkem pana Jana Prázdného z Pardubic. Z rozhodnutí soudu ze dne 27.11.1961 musel pan Prázdný předat dům družstvu „Jednota“ (přejmenovaná Budoucnost). V roce 1968 dostal pan Prázdný dům zpět do vlastnictví a v roce 1971 jej prodal Jednotě se sídlem v Hlinsku. Jednota tento dům vlastnila až do roku 1990. Za dobu trvání prodejny se vystřídalo několik prodavačů resp. prodavaček. Byl to pan Miroslav Pecka, dále paní Libuše Petránová, paní Marie Levenská, paní Vlasta Mervartová, paní Marie Dvořáková ze Starkoče, paní Marie Kubátová z Nového Dvora, paní Anna Pecková a paní Věra Čechová. V roce 1990 koupil dům spolu s obchodem pan Vlastimil Danihelka, který po 15 měsících obchodování odprodal tento dům panu Františku Ježínskovi, který obchoduje doposud. Jednou týdně zajíždí do Březinky, aby si zdejší občané mohli nakoupit potraviny.

Ve Březince se obchodováním zabýval pan Josef Matička č.p. 2. Prodával jen omezený sortiment zboží a školní potřeby. Více se věnoval pohostinství. Vlastnil pouze lokál, pivo čepoval ve sklepě umístěném před domem. Jeho hlavní obživou bylo malé hospodářství. Provozování pohostinství ukončil na konci sedesátých let.

Po druhé světové válce byl na okraji Bílého Kamene provozován taneční parket v přírodě (prkennice). Pohostinství zde při tanečních zábavách zajišťoval pan Matička střídavě s panem Josefem Vackem, hostinským z Hošťalovic.

Hospoda

Hospodu v Hošťalovicích založili Němcoví. V kterých letech hospoda vznikla, není v obecních kronikách podchyceno. Od roku 1883 hospodu vlastnil pan Jan Uhlíř (přebráno z pozemkové knihy). Při velkém požáru v roce 1933, vyhořela také hospoda pana Uhlíře (viz kap. Noční požár). Po tomto požáru pan Uhlíř postavil hospodu novou.

Pro stáří a nemoc předal hostinec svému zetovi, panu Josefu Vackovi, který pokračoval v provozování soukromého pohostinství až do roku 1951. Hostinec tehdy převzalo družstvo Jednota, jelikož soukromé podnikání bylo zakázáno. Pan J. Vacek ale nadále hostinec vedl a spravoval. Od konce sedesátých let hostinec vedla snacha paná Josefa Vacka, paní Emilie Vacková, která současně pracovala v JZD.

Hostinec u Vacků byl po několik desítek let centrem téměř veškerého kulturního dění v Hošťalovicích. Pořádaly se zde taneční zábavy, konaly se zde schůze zájmových organizací,

přednášky, konala se zde i filmová představení. V hostinci byla umístěna i jediná veřejná telefonní stanice v obci. Provoz hostince byl definitivně ukončen na konci roku 1985.

Od roku 1989 občanům Hoštalovic slouží nově vybudované Kulturní zařízení ČSCH, v jehož rámci je provozováno i místní pohostinství (viz kap. Český svaz chovatelů, Novodobá historie našich obcí).

K a p e l a

V naší obci vznikla na počátku třicátých let kapela pod vedením kapelníka pana Josefa Jelínka. V této kapele dálé hráli:

František Jelínek (bratr J. Jelínka) - saxofon, klarinet, Josef Minařík - saxofon, trombon, bubny, Bohuslav Jirásek - trubka, Josef Jirásek - heligon, klarinet, Jaroslav Tichý - trubka, František Mareček z Licomělic - trombon, Josef Dostál ze Slavkovic - bubny, Josef Poskočil - trombon, Jan Doležal - basa, heligon.

Koncem třicátých let se tato kapela na krátkou dobu rozdělila. Nová kapela hrála pod vedením pana Josefa Jiráska. Nově vzniklá kapela však neměla dlouhého trvání a brzy zanikla.

Od první poloviny padesátých let kapela vystupovala pod hlavičkou Osvětová beseda Hoštalovice.

V první polovině šedesátých let se i postupně rozpadla kapela pana Jelínka. Někteří její členové opustili kapelu z důvodu vysokého věku, jiní přešli do nově vzniklých kapel CYKLOS (kapela Cyklous Urbanice) a JEZEŘANKA (kapela JZD Turkovice). Lze jen s politováním konstatovat, že se nenašli pokračovatelé z řad mladých, kteří by navázali na muzikantskou tradici v Hoštalovicích, aby se tak zachovala kapela v naší obci.

Druhá světová válka

Léta 1939-45 představují jedno z nejdramatičtějších období novodobé historie, jež hluboce poznamenalo životy několika generací. Druhá světová válka začala 1. září 1939. Na evropském kontinentu skončila 8. května 1945. Japonsko setrvalo ve válce téměř o čtyři měsíce déle, až do 2. září 1945. Do války bylo zataženo 61 států a bojovalo v ní celkem 110 milionů vojáků. Počet objetí není znám, podle odhadů zahynulo celkem asi 50 milionů lidí.

Předehrou druhé světové války byla mnichovská dohoda z 28. září 1938. V průběhu druhé Česko-slovenské republiky, která trvala od 30. září 1938 do 15. března 1939 byl zcela zlikvidován demokratický charakter státu. Protektorát Čechy a Morava, kterým byly české země začleněny do Velkoněmecké říše, byl zřízen 15. března 1939. Šest let německé okupace patří k nejtěžším obdobím českých dějin. Protektorát byl formou koloniálního zřízení. V říjnu 1939

byl zaveden přídělový systém a bylo zavedeno tzv. řízené hospodářství. To silně pocítil i venkov. Zemědělcům byly předepisovány dodávky obilí, masa, ale i jiných zemědělských produktů. Dodávky byly nemilosrdně vymáhány, konaly se domácí a hospodářské prohlídky. Zemědělci se snažili tyto dodávky neplnit nebo alespoň krátit. Na druhé straně se snažili zásobovat obyvatele z měst i přesto, že tento „černý obchod“ byl považován za sabotáž a mnohdy se trestal trestem nejvyšším. I do našich obcí dojížděli lidé z okolních měst, aby zde získali potraviny.

Celé ročníky české mládeže byly od roku 1942 nasazovány na práce do Německa. Z našich obcí Hoštalovic a Březinky to byli: pan Jakub Bohuslav, pan Chudoměl Josef, pan Zrust Jaroslav, paní Pecková Marie (č. p. 13), pan Huňáček Josef, pan Dolešek Josef a pan Holeček Antonín. Jestliže jsme v tomto jmenném seznamu na někoho zapomněli, hluboce se omlouváme. Jmenný seznam totálně nasazených osob z naší obce, bohužel, neexistuje.

Nacistický teror vyvrcholil obdobím stanného práva na podzim 1941 a po atentátu na Heydricha v květnu až červenci 1942, kdy se česká veřejnost denně dozvídala jména popravených. Nejbližší popravy probíhaly na zámečku v nedalekých Pardubicích.

Přes preventivní a represivní akce německých ozbrojených složek se podařilo vybudovat v českých zemích široce založené odbojové hnutí. Zúčastnili se ho lidé nejrůznějších sociálních a věkových skupin a politických názorů. Do odboje se dostávali různými cestami a za různých okolností. Je třeba zdůraznit, že většina lidí zapojených v odboji nežila v ilegalitě, ale žila u svých rodin a vykonávala svá zaměstnání. To se týkalo i mnoha statečných lidí z našich obcí. V říjnu 1944 byla v našem kraji vysazena partyzánská skupina Mistr Jan Hus. Tato skupina působila v širokém okolí východních Čech. Na jejich zásobování jídlem se podíleli i občané z Hoštalovic a Březinky, kteří byli s partyzány v kontaktu především při práci v lese.

Bohužel, tato partyzánská skupina byla vyzrazena. Zde je nutné poznamenat, že značné úspěchy jednotek SS v boji s partyzány byly umožněny nasazením velkého množství konfidentů na různých úrovních. Celkový počet konfidentů v českých zemích se odhaduje na 80 tisíc. Dne 19. prosince 1944 gestapo obsadilo obce Licoměřice a Lipovec. V těchto obcích byli zatčeni všichni muži od 16 do 70 let, kteří byli odvezeni do koncentračního tábora v Terezíně. Zatčených v obou obcích bylo celkem 106 osob, z toho i několik žen. Osvobození v roce 1945 se nedočkalo několik desítek tamních občanů.

Mezi zatčenými byl i pan Josef Huňáček ze Březinky, který v kritický den 19. prosince 1944 nesl na opravu boty k řevci panu Bromovi do Licoměřic. Obě obce Licoměřice a Lipovec byly neprodrysně obsazeny. Do obsazených vesnic vpustilo gestapo každého, ven z vesnice už nikoliv. Pan Huňáček byl zatčen a odvezen do koncentračního tábora v Terezíně, kde zahynul.

Přítomnosti německých vojenských jednotek se nevyhnuly ani naše obce. Na jaře 1945 se v hostinci u Vacků ubytovala necelá četa příslušníků SS. Jednalo se pravděpodobně o protipartyzánskou jednotku, která operovala v okolních lesích. Partyzáni se ale nepodařilo dopadnout. V té době již bylo jasné, že konec válečných hrůž je na dosah.

Prožitek druhé světové války poznamenal několik generací našich národů, pozměnil jejich myšlení a hodnotové stupnice. Zanechal v nich trauma, které pak ovlivňovalo jejich politické postoje a jednání.

Střípky z našich obecních kronik

* Na panském poli u Bílého Kamene je veliký kámen bílý. O tomto kameni panují různé pověsti a od něj má osada tato své jméno. V lese nad myslivnou je rovněž pamětní místo. Jest tam výstupek a tento jest obehnáný hlubokým příkopem, říká se tam u kláštera, kdysi tam prý stával klášter.

* U Pěšiny vedoucí od myslivny k vesničce Licoměřicům na hranicích se říká u Vápenky, tam se dříve pálivalo vápno a o něco níže se dobývala železná ruda. Blíže katastru Hošťalovského jest jáma, kde se pály cihly i říká se tam „v cihelně“.

* Proti škole v Březince jest postaven křížek, postaviti ho dali na přání p. Josefa a Kateřiny Mikuleckých p. Václav a Emílie Miřejovských z Březinky č. p. 5. Paní Emílie Miřejovská jest totiž rozená Mikulecká.

* 1917 Na Velký pátek dne 6. dubna 1917 celý den bez ustání pršelo a na Bílou sobotu zase celý den se sněžilo, padlo sněhu za ten den nejméně na půl metru, že padal vlnhý, nadělal v lesích, a zvláště borových, ohromné škody. Vypadalo to někde jako paseka, i kladní dřeva pod těhou sněhu přelámána.

* 1917 V dubnu 1917 odveden dobytek 4 kusy a pro květen uvrhnutno na naše dědinky 14 kusů dobytka. Tak pokračováno s těmi relativizem obilí, bramborů a dobytka stále. Lidé si již tak zvykli, že každý, sotva odešla jedna rekvizice, čekal již zase druhou. Starosta pan Jan Jelínek měl při tom tu výhodu, že jako starosta byl zproštěn vojny a že nemusel nic odváděti, a nebo když, tak vůbec málo.

* 1922 Kostel tento byl šindelem krytý roku 1876. Roku 1902 byla daná nová vazba na kostelní loď, ta pokryta cementovými taškami začínajícími se právě používat. Jelikož byl kostel velice zpustlý, byl opraven celý i se hřbitovní zdí. Věž pobita plechem, a že na ni nebyla také daná nová vazba, se zle vymstilo roku 1922, kdy za vichřice věž byla shozena.

* 1923

Politická obec Hošťalovice sestává dnes dne 1. února 1923 z obce Hošťalovic, která má 39 domovních čísel a k této přívětlených osad: Březinky mající 15 čísel a Bílého Kamene s 18ti čísly. Obec tato měla při posledním sčítání dne 1. ledna 1921 i s osady 454 lidí.

* 1923

Rok 1923 byl celkem suchý, za to ale celý podzim tak mokrý, že se ani nemohlo zasít a řepa a brambory se vůbec špatně dobývaly. Cena obilí po žních byla za žito 90 Kč, za pšenici 140 Kč, za ječmen 105 Kč a oves 90 Kč. O Vánocích téhož roku obilí stouplo a platilo se žito 140,-, pšenice 170,-, ječmen 190,- a oves 120,- Kč za 1 metrický cent. Ceny podsvinčat byly na jaře téhož roku kolem 800 Kč za párek, na zimu kolem 400 Kč.

* 1930

V jaře 1930 začal odtud jezdit soukromý autobus patřící panu Františku Štěničkovi z Orlice u Kyšperka. Jezdí Hošťalovice, Heřmanův Městec, Choltice, a Pardubice a zpět. Tímto autobusovým spojením docílily obce velikou výhodu, zvláště školní dítětka docházející odtud do městské školy v Heřmanově Městci mají tím veliké pohodlí. Pro vánice, které celou zimu panují musela být jízda dvakrát po dva dny přerušena a velice často jsem musel autobus vytahovat koněm ze závějí.

* 1931

Od srpna 1931 začal jezdit státní autobus z Heřmanova Městce přes Choltice do Pardubic a zpět a jsou nyní obavy, že tato soukromá linka bude zakázaná, a tím by ovšem zdejší kraj byl připraven o spojení, neboť státní autobus by sem do zdejší obce nedojízděl. Taktéž přes noc garážuje autobus v mé kůlně č.p. 27 v Hošťalovicích. Ted jest svátek 28. září a autobus jezdí dosud.

* 1934

Místní osvětová komise v Hošťalovicích spolu se vzdělávacím spolkem Rozkvět v Hošťalovicích uspořádaly v podzimním období r. 1934 dvě divadelní produkce, a sice 2.XII. a 23. XII., za režie Josefa Vlčka. Při druhé vzpomenuto bylo společně 100. výročí vzniku naší hymny. Čistý výnos věnován byl na doplnění jevištního inventáře.

* 1938

Ani naši obec neminula epidemie skotu slintavka a kulhavka. Rozšířila se v naší obci právě v době nejpilnějších podzimních prací, které téměř ochromila. Průběh choroby byl zvláště ve Březince velmi prudký. Došlo i k několika případům uhynutí v naší obci. Občané utrpěli citelné škody ztrátou užitku, pracovní neschopnosti a poplatky za léčení. V případě uhynutí vyplácel stát poškozeným mimořádné podpory.

* 1938

Počet dětí do naší školy ve školním roce 1938-39 docházejících činí 45, z čehož je 23 hochů a 22 dívek. Nově bylo do naší školy přijato 7 dětí, z čehož 3 chlapci a 4 dívky. Dle soupisu dětí školou povinných v r. 1938 je v naší školní obci celkem 53 žáků. 7 žáků navštěvuje školy městanské a 1 žák školu střední. 2 žáci jsou duševně uchýleni a 2 žáci mají vadnou výslovnost. Mrzáků mezi školní mládeží není. Některé děti trpí podvýživou.

* 1940

Z usnesení osadního zastupitelstva ve Březince podaná byla žádost okresnímu úřadu v Čáslavi o vybudování úseku silnice Březinka, Bílý Kámen, Podhořany. Z naší obce se t.r. (1940) odstěhoval Josef Tichý dělník z Hošťalovic s rodinou do Choltic a Josef Záruba, dělník z Hošťalovic s rodinou do Lovčic. Do Hošťalovic se v tomto roce přistěhoval Josef Kajínek lesní hajný z Podhořan s rodinou. Sociální a výživovací poměry v naší obci se trvalým vykoristováním a vydíráním nacistických okupantů a zejména v dělnických rodinách značně zhoršily.

* 1946

Toho dne 21. května pracovali lidé z našich dědin v sousedních lesích. S nimi i Antonín Holeček, dělník ze Březinky, narozený 27. května 1917 ve Březince, č.p. 4 a příslušný do naší obce. Pomáhal paní Julii Krejčové rolnici ze Březinky, č.p. 10 při klestu. Po obědě si pohrával v lese s nalezeným ručním granátem, který náhle vybuchl a nešťastného mladíka v pravém slova smyslu roztrhal. Byl to pracovitý mladík, který byl za války nasazen na práci v Německu kde přežil řadu těžkých náletů, sloužil jako vojín nově založené Československé armády, až si přešel pro smrt k rodné své vísce, kdy se toho jistě nejméně nadál. Čest budí jeho památce. Prokleté pozůstatky německé armády ničí naše lidi ještě po roce.

* 1946

Majetek Němců Valdemara a Eriky Riedlových v naší obci byl zabaven. Souvislé polesí v katastrálním obvodu osady Březinky ve výměře si 200 ha převzal stát. Roztříštěné lesní plochy asi 23 ha a to lesní oddělení Černá skála, Jedlina a Dobrá vůle připadla podle příslušného dekretu pana prezidenta republiky obci Hošťalovice.

* 1949

Týden střízlivosti. V době od 7. do 12. března (1949) probíhal v naší obci „Týden střízlivosti“. Občané byli při každé vhodné příležitosti poučováni o zhoubných účincích alkoholu na lidské zdraví. Kulturní referent obce uspořádal za tím účelem přednášku na téma „Alkoholismus brzdou vývoje a výstavby státu“.

* 1949

Přičiněním MNV v Hošťalovicích a ostatních složek v obci provedena byla telefonizace naší obce s hovornami v Hošťalovicích, Březince a v Bílém Kameně. Zajištěna byla také potřebná úhrada

této akce. Tím byl naší odlehlé obci ziskán cenný dorozumívací prostředek a osadníkům byly ulehčeny starosti a zajištěna úspora času k jiným pracím.

* 1950

Při provedeném náboru do JZD se přihlásilo 13 dělníků a drobných zemědělců za členy. Tak byl uskutečněn první krok naší vesnice k socialistické výstavbě. Z přihlášených členů ustaven byl přípravný výbor JZD v Hošťalovicích. Další členové budou ziskávání osobním (1950) přesvědčováním a poctivou budovatelskou prací.

* 1950

Krajský národní výbor v Pardubicích vyhověl žádosti občanů z osady Bílý Kámen za odloučení ze svazku obce Hošťalovice a přidělil tuto osadu do svazku obci Podhořan, okres Čáslav. Příslušná komise provedla i rozčlenění katastrální. Tímto opatřením se do značné míry zmenšila katastrální rozloha naší obce. Dodávkové předpisy do konce r. 1951 bude tato osada plnit ještě v rámci obce Hošťalovice.

* 1951

V tomto roce bylo započato v naší obci s výstavbou elektrizace. Práce rychle postupovaly za pomoci internátní školy RPA z Pardubic a místních občanů. Konečně přece bude mít naše obec vhodné osvětlení a výdatnou pomoc při různých zemědělských pracích. Provedeny byly také některé nutné opravy na MNV v Hošťalovicích a některé práce povolené v obci a akce 5 M.

* 1953

1.VI.1953 – K tomuto dni byla na celém území ČSR provedena měnová reforma a výměna starých peněz. Vklady v peněžních ústavech byly vyměněny v poměru 1: 5 a peníze uschované doma 1: 50. Tato reforma byla prováděna k zrušení lístkového systému prodeje potravin a prodeje zboží na volném trhu. Stanoveny byly jednotné ceny každého druhu zboží. Tato reforma přispěla k ozdravění našeho finančního hospodaření ve státě. Bylo i mnoho postižených, kteří měli značné peněžní obnosy thasaurovány doma.

* 1959

Rok plyne a přichází rok 1959, kdy státní orgány začaly připravovat nové územní uspořádání obcí, okresů i krajů. Okresní orgány z Přelouče jednaly v naší obci o tomto novém uspořádání, které se přímo dotýkalo naší obce. Okres Přelouč byl navržen ke zrušení i kraj Pardubice. Občané naší obce měli na vybranou, buď k okresu nově se tvořící Pardubice, nebo Chrudim.

Hasičský sbor

Hasičská organizace byla v Hošťalovicích založena 20.12.1951 pod názvem Místní jednota československých hasičů. Podněty, které vedly k jejímu založení,

nejšou v žádných dochovaných materiálech podchyceny. Na valné hromadě 4. 4. 1952 byl zvolen výbor ve složení:

Předseda	Ž d í m a l Jaroslav
I. náměstek	H o r á l e k Jaroslav
II. náměstek	M i n a ř í k Josef
Organizační referent	V í t e k Bohuslav
Referent výcviku	J a r e š Jaroslav
Jednatel	T i c h ý Jaroslav
Pokladník	V a c e k Josef
Osvět. a kult. referent	V l ċ e k Josef
Referent pro prevenci	D o l e ž a l Josef
Revizoři účtu	J i r á s e k Josef
	V í t e k Jaroslav

Ustavením jednoty vznikla v naší obci organizace, která měla význam nejen v požární prevenci, ale starala se i o kulturní dění v obci. Byly pořádány maškarní průvody, stínání kohouta, staročeské láčení máje, vinobraní, hasičské plesy, pouťové a posvícenské zábavy. V některých letech byly pořádány zájezdy po památkách naší vlasti, na divadelní představení a na různé kulturní akce. Jako jednoho z hlavních organizátorů těchto akcí je nutno vzpomenout bratra Josefa D o l e ž a l a.

Ihnad po založení jednoty se začalo uvažovat o zřízení požární zbrojnice v budově Místního národního výboru. Za aktivní účasti všech členů byla nová zbrojnice dokončena již v roce 1954.

Aby místní jednota mohla plnit své základní poslání, bylo nutné zajistit základní hasičskou výbavu. Motorovou stříkačku, která díky dobré údržbě slouží dodnes, jsme získali v roce 1954 od Požárního sboru v Žarovicích. V roce 1986 nám Ronovská organizace přenechala požární auto. Garáž byla zřízena z bývalého mlatu v budově MNV vedle původní požární zbrojnice.

Od roku 1975 se každoročně konají okrskové soutěže. Do našeho okrsku mimo našeho sboru patří dále sbory z Podhořan, Lipovce, Bousova, Ronova, Knežic a Mladotic. V pořadatelství se sbory postupně střídají. Naše družstvo se již několikrát umístilo na čelném místě. Soutěže a příprava na ně jsou dobrou průpravou na zásah při skutečném požáru.

Sbor se již několikrát úspěšně podílel na likvidaci požáru v sousedních obcích. Brzy po založení jednoty členové likvidovali požár hostince pana France v Novém Dvoře. Přes rychlý zásah shořela střecha a strop sálu. V roce 1959 zasahovali při požáru rodinného domku pana Beránka v Bukovině a v lednu 1969 při požáru kůlny pana Jelínka v Holotíně.

V roce 1990 se Svaz požární ochrany transformoval na S b o r d o b r o v o l n ý h a s i č ú , který kontinuálně navázal na činnost a tradice jednoty. Přestože v současné době převážnou většinu požáru a následků živelných pohrom likvidují profesionální hasičské sbory, má Sbor dobrovolných hasičů stále své nezastupitelné místo. Při cestě ze zaměstnání 16. 3. 1991 zjistil bratr Jaroslav Handlíř požár lesa u Licomělic. Při likvidaci požáru byl mezi stromky

nalezen majitel lesa pan Koreček ve špatném zdravotním stavu. Rychlý převoz do nemocnice mu zachránil život. Při enormních dešťových srážkách v době povodní v roce 1997 sbor zasahoval při zatopení kulturního zařízení v Hoštalovicích.

Od svého založení se členská základna hasičského sboru stále rozširovala. V roce 1986 měla organizace 48 členů. Úbytek obyvatel v obci se v počtu členů neprojevoval. Členská základna se reprodukovala především vstupem mládeže, ale i žen. V současné době má Sbor dobrovolných hasičů 34 rádné a 6 čestných členů.

V současné době již převážná část zahrádajících členů nežije. Za dobu existence Požární jednoty a Sboru dobrovolných hasičů z našich řad odešlo i několik mladších členů: Bedřich Špáš (dlouholetý strojník, zemřel tragicky v roce 1969), Bohumil Zárecký (dlouholetý jednatel, zemřel tragicky v roce 1973), Josef Minářík (dlouholetý jednatel, zemřel v roce 1992).

Výbor Sboru dobrovolných hasičů v Hoštalovicích má v současné době toto složení:

Starosta sboru	J e l í n e k Josef
Velitel sboru	D a n i h e l k a Vlastimil
Jednatel	C h u d o b a Ladislav ml.
Strojník	P o l á k Josef
Pokladník	M e r v a r t o v á Vlasta

Spolupráce sboru s Obecním úřadem i základní organizací Českého svazu chovatelů je na výborné úrovni. Sbor se spolupodílí na všech akcích pořádaných v obci.

Jednotné zemědělské družstvo

Obce Hoštalovice a Březinka leží na úpatí Železných hor. Lidé se zde odědávna živili zemědělstvím. Drobni zemědělci si přivydělávali při sezónních pracích v lese a v cukrovaru, někteří byli trvale zaměstnáni u firem a podniků. Obce Hoštalovice a Březinka měly celkem 224 ha zemědělské půdy a několik hektarů lesa. Část pozemků byla obecních. Ty byly drobným zemědělcům pronajímány za nízký poplatek. Téměř všichni zemědělci s výměrou zemědělské půdy větší než 5 ha vlastnili koně. Ostatní rolníci obdělávali pozemky kravskými potahy. Často také pomáhali při polních pracích větším zemědělcům a ti jim za to obdělávali pole koňskými potahy.

Život v obci plynul klidně, politické třenice byly výjimkou. Snad proto, že mezi lidmi žijícími v těchto obcích nebylo velkých majetkových rozdílů. Hospodáři podle svých možností zlepšovali svá hospodářství koupí nových strojů, jako benzínových motorů, sekaček, vazačů, mlátiček nebo vytráváčů Brambor.

Útlum v rozvoji mechanizace zemědělství nastal ve válečných letech roku 1939-45, kdy se zemědělské stroje vůbec nevyráběly (podniky vyráběly válečný materiál). Po válce se tak projevil velký nedostatek zemědělských strojů. Mechanizace v zemědělství se takřka zastavila. Věřilo se však, že postupem doby nastane obrat k lepšímu, zvláště bude-li možnost dovést stroje ze západních zemí.

V únoru 1948 však bylo definitivně rozhodnuto o politické a hospodářské orientaci na Sovětský svaz. Právě tento rok se stal mezníkem našeho zemědělství. Nikdo ze zemědělců netušil, co toto rozhodnutí přinese, jaký hospodářský a politický obrat nastane v naší republice. V tomto roce ÚV KSČ vydal rozhodnutí o zdržstevnění pozemků a jejich scelení pro společné hospodaření. Na tehdy soukromě hospodařící zemědělce dolehly těžké časy. Zemědělcům byly předepisovány dodávky obilí, masa, mléka a vajec. Povinný byl osev některých plodin jako lnu, čekanky a olejniny. Tyto osevy byly kontrolovány okresními orgány. Jestliže některý zemědělec nesplnil předepsané dodávky nebo neosel plánovanou výměru, následovaly pokuty. U velkých zemědělců sankce vedly až k vystěhování. V takovémto prostředí byla zakládána Jednotná zemědělská družstva (JZD).

V Hošťalovicích a ve Březince bylo založeno JZD na podzim v roce 1957. Družstvo v době založení sestávalo z 41 družstevníků se společným hospodařením od 1. ledna 1958.

Dne 7.9. 1957 byla svolána do hostince u Vacků schůze všech členů družstva a na ní byli zvoleni funkcionáři družstva:

předseda	V a c e k Josef
místopředseda	M i ě j o v s k ý Jaroslav
agronom	D o l e ž a l Jan
zootechnik	M o j ť i š Ladislav
účetní	C h o j k a Josef
skupinář	P e c k a Václav
skladník	P e t r u s Josef

Nově zvolení funkcionáři se chopili práce a organizovali společné práce. Selo se obilí, rozorávaly se meze. Na polích se pracovalo s koňskými potahy, zasetá pole se většinou zavlačovala kravskými potahy. Schůze funkcionářů byly na denním pořádku. Přes všechny problémy se podařilo zasít ozimy. Každý družstevník musel dát na svoji výměru pole osivo. Zároveň se každému předepsalo, kolik musí dát bramborové sadby. Podle stanov družstva každé rodině družstevníka náležel záhumenek o výměře 50 arů. Rodina mohla chovat pouze jednu záhumenkou krávu a dvě prasata pro svoji potřebu bez ohledu na to, zda v družstvu pracoval pouze jeden nebo více členů. Dobytek byl každému členu družstva oceněn a sveden do větších stájí. Obsluhu dobytka zajišťovali družstevníci, u kterých byl dobytek ustájen. Velkým problémem bylo také ustájení prasat ve stájích několika družstevníků.

Byly vypracovány normy, podle kterých se provádělo odměňování za vykonanou práci. Odměna za veškerou práci v družstvu byla stanovena v pracovních jednotkách (PJ). Na jednu PJ

byla vyplácena záloha ve výši 7 Kčs. Rovněž práce funkcionářů družstva byla oceňována v PJ. Měsíční plat předsedy družstva byl ve výši 30 PJ, zootechnika 25 PJ, účetního a agronoma 24 PJ, skupináře a skladníka 15 PJ. Průměrný denní výdělek byl 1,25 PJ u mužů a 1 PJ u žen.

Přišel konec roku 1958, a s tím i vyúčtování 1. roku společného hospodaření. Největší deficit byl v živočišné výrobě - velice nízká dojivost krav a malé přírůstky prasat. Proto bylo nutné co nejdříve postavit kravín pro společné ustájení. Na členské schůzi došlo ke změně ve vedoucích funkcích. Po panu Josefu Vackovi do funkce předsedy nastoupil pan Jaroslav Židák a l.

V roce 1959 se započalo s výstavbou kravína. Po jeho dokončení v dubnu 1961 byly dojnice společně ustájeny, ostatní dobytek zůstal ještě po jednotlivých stájích. Družstvu byla předána do užívání poměrně zchátralá hospodářská usedlost v Hošťalovicích č. p. 27, která byla majetkem státu. Stodola byla využita ke společnému ustájení skotu a prasat. Další objekty sloužily jako sklad. Jediná obytná místnost sloužila jako kancelář. Pro chov slepic byla ve Březince postavena nová drůbežárna. Jelikož problémy v hospodaření družstva stále přetrvávaly, byl na post předsedy družstva v roce 1963 dosazen pan Josef Židák z Kostelce u Heřmanova Městce. Po roce byl však z funkce předsedy JZD odvolán a na funkci předsedy družstva byl okresními orgány navržen pan Josef Levinský z Hošťalovic. Ten celkem úspěšně vedl družstvo až do roku 1968. Tehdy bylo direktivně, ale proti vůli členů družstva, rozhodnuto o sloučení dosud samostatně hospodařícího JZD Hošťalovice a Březinka s JZD Načešice. Představenstvo družstva v čele s předsedou Levinským právem prosazovalo sloučení JZD Hošťalovice s JZD Turkovice, které vykazovalo velmi dobré hospodářské výsledky. To však striktně odmítal Okresní národní výbor v Chrudimi, jelikož obce Hošťalovice - Březinka a Turkovice spadaly do dvou různých okresů - Chrudim a Pardubice.

Díky politickému uvolnění v roce 1968 nakonec došlo k tomuto sloučení a JZD Hošťalovice spolu s Březinkou a JZD Turkovice mohla začít od roku 1989 společně hospodařit. Šest společně hospodařících obcí - Hošťalovice, Březinka, Bukovina, Bumbálka, Rašovy a Turkovice vytvořily „JZD „Na Železných horách se sídlem v Turkovicích“. Toto sloučení podstatně přispělo k lepšímu hospodaření. Družstvo úspěšně vedl jeho předseda pan Josef Staránek. Podstatně se zlepšilo využívání mechanizace a strojů. Zvýšil se i počet pracovníků v družstvu. Po roce společného hospodaření byly zrušeny PJ a byl zaveden platový systém jako v průmyslu. V družstvu se začala úspěšně rozvíjet přidružená výroba. Družstvo využilo prostory bývalé drůbežárny ve Březince a zřídilo zde škrabárnou Brambor, které se dodávaly do restaurací a jídelen, společných využívaných, do chrudimské nemocnice a vojenských posádek v Pardubicích a v Čáslavi. U škrabárny byl vybudován velkokapacitní sklep pro uskladnění 40 vagónů Brambor. Škrabárná Brambor zajišťovala ženám celoroční práci s poměrně slušnými výdělkami. Hospodářské výsledky „JZD Na Železných horách“ se stále zlepšovaly, přibývali noví členové družstva s odbornou kvalifikací, nakupovaly se modernější stroje.

V roce 1977 došlo ke sloučení JZD „Na Železných horách“ s JZD Lipoltice. Nově vzniklé družstvo s názvem „JZD Pochodeň se sídlem v Lipolticích“ zahrnovalo 17 obcí a hospodařilo na celkové výměře 2 240 ha půdy. Do čela tohoto JZD byl zvolen

bývalý předseda JZD Lipoltice Zdeněk Krejčík. Po sloučení byly postaveny nové dílny a kanceláře, haly na výkrm brojlerových kuřat, haly na pěstování žampiónů a odchovna prasat na Bumbálce. Družstvo též vlastnilo pilu (katr). Sloučení mělo ale také za následek likvidaci škrabárny brambor ve Březince. Kromě klasické živočišné a rostlinné výroby JZD také ve velké míře pěstovalo léčivé rostlinky jako je námel, heřmánek, máta peprná, lopuch a ostrostopestrec. Produktivita a organizace práce v JZD Pochodeň odpovídala průmyslové úrovni. Předseda JZD Zdeněk Krejčík odešel do důchodu v roce 1982. Na jeho místo nastoupil bývalý agronom Petr Buchal, který vedl toto JZD až do roku 1989.

V roce 1991 se JZD Pochodeň transformovalo na zemědělskou společnost Agrodržstvo Lipoltice. Část pozemků byla vrácena původním majitelům, kteří na nich soukromě hospodaří.

Historie geologického průzkumu ve Březince

Průzkumné geologické práce v okolí Březinky a Licoměřic byly zaměřeny na vyhledávání a průzkum uranových ložisek. Širší okolí lokality Březinka je budováno horninami podhořanského krystalinika. Geologická struktura je zde složitá, jelikož horniny jsou silně provrášněny. Z uranových minerálů byl zjištěn tucholit vázaný na pří povrchové partie a smolinec v karbonátové žilovině v hloubkách 150 m a hlouběji.

Průzkumné práce prováděl Oblastní závod uranového průmyslu Nové Město na Moravě národní podniku Jáchymovské doly - geologický průzkum, později jako odštěpný závod oborového podniku ČSUP (Československý uranový průmysl) v Příbrami. Uranové ložisko ve Březince navazuje na jihovýchodě bezprostředně na ložisko Licoměřice.

Výskyt uranových rud v okolí Březinky byl zjištěn v roce 1961 emanačním průzkumem (tj. na základě zvýšeného radioaktivního záření na povrchu). Místa nejvyššího potenciálního výskytu uranových rud byla zjištěna v letech 1964-1966 metodami radiometrického průzkumu hlubinného dosahu (vrty, kutacími rýhami a mělkými šachticemi). V roce 1967 průzkum pokračoval několika vrty až do hloubky 600 m. Rudonosné struktury byly provrtány dvěma vrty do hloubky 650 m.

V témež roce bylo započato s hloubením průzkumné jámy obdélníkového průřezu o rozměrech 2,20 x 3,40 m. Jáma byla dokončena v roce 1968 s konečnou hloubkou 193,5 m. Důlní chodby byly raženy na úrovni mezipatra ve hloubce 25 m, 1. patra ve hloubce 79,5 m a 3. patra ve hloubce 181,5 m od povrchu. V roce 1969 byly průzkumné jámy Březinka a Licoměřice vzdálené 1 550 m propojeny chodbami na úrovni 3. patra. Na základě průzkumu na ložisku Březinka, který byl ukončen v 1. pololetí 1970, byly zjištěny celkem tři žíly se zásobami uranu pro průmyslové využití.

Dobývací práce na ložisku Březinka se datují od roku 1969 na všechn třech zjištěných žílach uranové rudy. Celkem bylo vyraženo 3 665 m horizontálních důlních děl. Nad nultým patrem byla nalezena rudní žila o mocnosti až 10 m, která byla vytěžena lomem. Na této žile bylo

celkem vylámáno cca 20 tisíc m³ horniny, z toho 7000 m³ uranové rudy. Vytěžená ruda se převážela nákladními auty do Ronova nad Doubravou, kde se nakládala do železničních vagónů a odvážela k dalšímu zpracování. V období let 1969 - 1973 bylo pokusně prováděno perkolační vyluhování uranu (chemická metoda) z nízkoobsahových rud přímo na odvalem.

V říjnu roku 1967 došlo ke ztrátě vody v 7 studních ve Březince. Vzhledem k tomu, že se později důlní díla přiblížila k obci, bylo v říjnu roku 1968 rozhodnuto o stavbě vodovodu. Jako zdroj vody byla zvolena pramenná oblast východně od Hošťalovic. Byly vyvrtány dvě studny hluboké 42,0 m a 26,5 m. V roce 1972 byla postavena úpravna vody. Vodovod byl uveden do provozu v září 1973.

Další průzkum v lokalitě Březinka nepotvrdil významnější uranové zrudnění průmyslového významu. Proto začal být sestavován plán likvidace důlního díla Březinka. Těžební práce byly zastaveny a vybrané objekty byly v roce 1987 převedeny na MODELU, podnik ÚV Svazarmu Praha.

Upraveno podle zprávy vypracované Ing. Edvardem Pechem, Dolní Rožínka, z června 1996.

Český svaz chovatelů

Začátkem roku 1982 se zrodila myšlenka založit v Hošťalovicích svaz chovatelů jako novou zcela apolitickou organizaci, která by sdružovala občany žijící jak na venkově, tak i ve městech. Na základě několika jednání byla vyprofilována struktura a koncepce této nové zájmové organizace.

Ustavující schůze Základní organizace Českého svazu chovatelů (ZO ČSCH) Hošťalovice se konala 10.3.1982 v místním hostinci u Vacků.

Členskou základnu tvořilo celkem 15 členů. Byli to tito páni: František Beran, Josef Jelínek, Josef Minařík, František Drtina, Miloš Dubský, Václav Novák, Ladislav Čech, Josef Polák, Ladislav Chudoba, Antonín Lebduška, Josef Petrus, Miloš Jiřásek, František Jelínek, Jaroslav Horálek a Josef Kobera. Výbor organizace na zmíněné ustavující schůzi byl zvolen v následujícím složení:

předseda	Horálek Jaroslav
jednatel	Polák Josef
hospodář	Chudoba Ladislav
finanční hospodář	Čech Ladislav
kulturní referent	Novák Václav.

Postupně do našich řad přibývali i členové z okolních obcí. Ke zdárnému chodu základní organizace bylo třeba zajistit dostatek finančních prostředků. Téměř všichni členové byli ochotní pro organizaci intenzivně a bezplatně pracovat. Zúčastňovali se i se svými rodinnými příslušníky

brigád na výsadbě lesních stromků, sběru kamene na polích JZD a uspořádali několik tanečních zábav. V krátké době se ZO ČSCH zásadním způsobem zapojila do kulturního života v naší obci. V červnu 1982 byl uskutečněn u příležitosti mezinárodního dne dětí zájezd do ZOO ve Dvoře Králové. Aby členové ZO ČSCH získali nové chovatelské zkušenosti, byl 26.11.1982 uspořádán zájezd na Národní výstavu drobného zvířectva do Brna. V únoru 1983 ČSCH spolu s místní organizací Svatou požární ochrany uspořádaly společný ples. V červnu 1983 byl v rámci oslav Mezinárodního dne dětí uspořádán zájezd rodičů s dětmi z naší obce do ZOO a na letiště v Praze.

V roce 1983 se již některí členové ZO ČSCH zúčastnili se svými chovy několika místních výstav drobného zvířectva. V tomto roce byla též zakoupena fréza značky Terra se sekáčkou, pluhem a vozíkem. Tato malá mechanizace slouží členům ZO ČSCH dodnes, především při senoseči.

Na výroční členské schůzi v únoru 1984 si členové vytyčili poměrně náročný úkol: uspořádat první výstavu drobného zvířectva v Hošťalovicích. Tato výstava se konala ve dnech 23. – 24.6. 1984 na místním hřišti při příležitosti hošťalovické pouti. Výstava proběhla velmi úspěšně a stala se velkým chovatelským svátkem. Je ale nutné zdůraznit, že tato výstava mohla být uspořádána díky ZO ČSCH Svinčany, která nám zapůjčila veškeré výstavní zařízení a její členové nám předali mnoho cenných zkušeností.

Začátkem roku 1985 bylo zakoupeno vyřazené zařízení odchovny drůbeže v Holicích. Po jeho demontáži jsme započali s výrobou vlastního výstavního zařízení. Druhá výstava drobného zvířectva v Hošťalovicích, která se konala v červnu 1985, byla již z velké části zajištěna vlastním zařízením včetně stánku pro prodej občerstvení. V tomto roce byl také v hostinci u Vacků uspořádán první chovatelský ples.

V roce 1986 jsme měli zhotovenou kompletní výstavní zařízení, které bylo použito při třetí výstavě drobného zvířectva v květnu tohoto roku. V tomto roce se naši členové se svými chovy zúčastnili deseti místních výstav, okresní výstavy ve Slatiňanech, Národní výstavy mládat v Hlinsku a Mezinárodní výstavy v Brně. Z těchto výstav přivezli mnoho čestných cen.

Záhy však vystal problém s uskladněním kompletního výstavního zařízení, které mělo velkou hodnotu. V roce 1987 jsme získali informaci o připravované demolici silně zchátralé budovy č.p. 27 v Hošťalovicích v majetku JZD Lipoltice. Na základě několika jednání s představitelem JZD Lipoltice a ONV Chrudim smluvně tato budova přesla do vlastnictví naší organizace a okolní pozemky do trvalého užívání. Ihned po vyřízení vlastnických vztahů jsme požádali Stavební úřad v Heřmanově Městci o vydání stavebního povolení k adaptaci této usedlosti.

Adaptační práce započaly v červenci 1988. Nejdříve byly vybudovány základy, na kterých byla postavena nová nosná zed. Přemístění nosné zdi vedlo k výraznému rozšíření stávající budovy. Dále byla rozbouraná porušená kamenná štírová zed a znova postavena z tvárnice. Pouze z rozbouraných kamenných zdí bylo odvezeno téměř 100 m³ kamene. Při budování nových podlah bylo nutné odstranit velké množství zeminy. Původní propadlé stropy musely být nahrazeny novými.

V první fázi byla vybudovaná přední velká místnost, ve které se již v únoru r. 1989 konala výroční členská schůze naší ZO a v dubnu oslavy MDŽ. Ve druhé etapě byla vybudovaná malá klubovna, sociální zařízení a na dvoře přistavěna ke stávající budově kuchyně a vstupní místnost.

Na počátku výstavby tohoto kulturního zařízení bylo na našem běžném účtu pouze 3 500 Kčs. Proto jsme většinu stavebního materiálu získávali z demolic nepotřebných staveb v Transportě Chrudim a v Třemošnici. Mnoho stavebního materiálu věnovali sami občané naší obce. Členové ZO ČSCH Hošťalovice přispívali na tuto stavbu také finančními příspěvkami. Příspěvek ve výši 14 000,- Kč nám poskytl OV ČSCH Chrudim, který v našem nově zřízeném kulturním zařízení uspořádal výjezdní zasedání. Brigád se zúčastňovali členové i nečlenové ZO, kteří odpracovali téměř 4 000 hodin, a to samozřejmě zdarma. Na tomto místě považujeme za nutné jmenovat ty členy ZO, kteří v letech 1988 a 1989 věnovali této akci téměř všechny svůj volný čas: František Drtina, Jaroslav Tyller, Ladislav Čech, Josef Polák, Ladislav Chudoba a Josef Jelínek. V tomto jmenném výčtu zůstane i navždy zapsán pan Jaroslav Hanclíř (nečlen ZO), který zde provedl téměř všechny zednické práce.

Všem jmenovaným i nejmenovaným občanům, kteří jakýmkoliv způsobem pomohli při výstavbě našeho kulturního zařízení patří naše velké a upřímné poděkování.

Oficiální otevření kulturního zařízení dne 27.5.1989 bylo spojeno se „Staročeským kácením máje“, které se odehrálo na místním hřišti. Hlavní aktéři „Dědek s Bábo“ kterým soud uložil za lesní pich zečela netradiční trest - otevření nového hošťalovské hospody, odvedli průvod účastníků této oslavy do kulturního zařízení, aby společně provedli jeho slavnostní otevření. Oslavy pokračovaly první velkou taneční zábavou.

Již v září se v novém kulturním zařízení naši občané mohli veselit při „Staročeském vino-braní“ a v říjnu při posvícenské taneční zábavě.

Od svého vzniku až do současnosti kulturní zařízení slouží k veškerému společenskému životu, ke schůzím a činnosti zájmových organizací i Obecního úřadu v Hošťalovicích (viz kap. Novodobá historie našich obcí).

V roce 1992 požádal pan Miloš Kostelecký, syn majitelky nemovitosti před předáním do majetku státu v roce 1957, o navrácení objektu. Po konzultacích s pamětníky předání nemovitosti do majetku státu a po mnoha úvahách jsme odmítli kulturní zařízení vydát. Záležitost byla panem Kosteleckým předána Pozemkovému úřadu v Chrudimi, který rozhodl o vydání této budovy panu Miloši Kosteleckému a jeho třem sourozencům. Na toto rozhodnutí byla naší organizací podána žaloba ke Krajskému soudu v Hradci Králové. Rozsudek zrušil jmenované rozhodnutí a uložil pozemkovému úřadu vyslechnutí svědků a přepracování znaleckého posudku objektu a na jeho základě vydát nové rozhodnutí. Na základě těchto šetření Pozemkový úřad v Chrudimi vydal druhé rozhodnutí, totožné s prvním. Na toto rozhodnutí byla opět podána žaloba ke krajskému soudu, který jej opět zrušil. I třetí rozhodnutí ve stejném znění bylo po podání žaloby zrušeno. Čtvrté rozhodnutí Pozemkového úřadu v Chrudimi znělo následovně: „Hlavní budova č.p. 27 se nevydává, dvě vedlejší budovy a pozemky se vydávají sourozencům Kosteleckým“. Po podání oboustranné žaloby potvrdil Krajský soud v Hradci Králové uvedené rozhodnutí.

Novodobá historie našich obcí

Stejně jako celá vlast, tak i naše obce prošly od roku 1945 až do současnosti velmi složitým obdobím, které se odráželo v názorech a politických postojích našich občanů. Nejsme dostatečně kompetentní k tomu, abychom toto období hodnotili. Jedno však můžeme s jistotou říci: Téměř všichni, kteří měli v Hošťalovicích a ve Březince svůj domov, měli i jeden společný cíl: aby se naše obce rozvíjely a aby se u nás žilo stále lépe. Každý si byl vědom toho, že na malé vesnice nepřináší plody kariérismus a individualismus, ale naopak poctivá práce a dobré sousedské vztahy.

Novodobou historii našich obcí uvádíme pouze stručnou formou chronologicky v datech. Na základě uvedených faktů necht si každý vytvoří svůj vlastní názor. Teprve snad budoucí generace objektivně zhodnotí naše činy podle duchovního i hmotného dědictví, které ji předáme.

- 1949: Zbudovány dvě telefonní hovorný v Hošťalovicích v hostinci u Vacků a ve Březince v budově školy.
1950: Výstavba silnice Březinka - Bílý Kámen.
1952: Elektrifikace našich obcí a zřízení veřejného osvětlení.
1955: Zřízení veřejného rozhlasu.
1961/62: Rekonstrukce veřejného osvětlení s použitím výbojkových lamp.
1965/66: Rekonstrukce a rozšíření rybníku v Hošťalovicích a výstavba nového rybníku ve Březince.
1968: Vybudování obecního vodovodu do Březinky - užitková voda (viz kap. Historie geologického průzkumu ve Březince).
1969: Rekonstrukce a zřízení obecního bytu v bývalé škole ve Březince.
1970: Výstavba vodárny.
1973: Napojení vodovodu do Březinky na pitnou vodu.
1974: Výstavba kanalizace v Hošťalovicích.
1975: Rozšíření silnice v Hošťalovicích (od domu č. p. 2 na konec obce směrem ke Březince).
1976: Výstavba obecního vodovodu v Hošťalovicích.
1977: Zřízení vodovodní přípojky na hřbitov a vybudování parkoviště u hřbitova. Výstavba kanalizace ve Březince.
1978: Výměna oken v učebně bývalé školy ve Březince, rekonstrukce učebny na místnost SPOZ.
1980: Dokončení kanalizace ve Březince.

- 1981: Přestavba prodejny v majetku družstva JEDNOTA.
1982: Zřízení řízené obecní veřejné skládky. Odbahnění rybníku v Hošťalovicích.
1984: Penetrace místních komunikací.
1986: Generální oprava vodovodu. Vybudování garáže pro požární vozidlo.
1986-90: Výstavba chodníků v Hošťalovicích a ve Březince.
1987-89: Zřízení urnového háje.
1988/89: Stavba kulturního zařízení v Hošťalovicích (viz kap. Český svaz chovatelů).
1990: Rekonstrukce elektroinstalace v budově bývalé školy ve Březince.
1991: Rekonstrukce úpravny vody.
1992: Instalace moderního veřejného osvětlení. Rekonstrukce místního rozhlasu.
1993: Generální oprava kostela sv. Havla: vnější omítka, úpravy vnitřních prostor, výmalba. Návštěva pana biskupa Karla Otčenáška, znova vysvěcení kostela (viz kap. Kostel sv. Havla v Hošťalovicích).
1994: Přeměna části železného potrubí obecního vodovodu na potrubí PE.
1994: Úprava místních komunikací asfaltovou emulsí.
1995: Převod budovy Obecního úřadu z vlastnictví MZV do vlastnictví obce. Instalace klimatizačního zařízení v obecním bytě (budova bývalé školy) z důvodu nadměrné koncentrace radonu.
1996: Generální oprava střechy kostela, výměna taškové krytiny (viz kap. Kostel sv. Havla v Hošťalovicích). Rekonstrukce budovy Obecního úřadu: výměna oken a dveří, zateplení budovy.
1997: Nový přívaděč obecního vodovodu z Heršmanova Městce. Výstavba nového vodojemu „Na kopci“. Zřízení kompletní telefonní sítě v Hošťalovicích a ve Březince.
1998: Projektová dokumentace pro plynofikaci našich obcí. Zahájení nového, ekologicky orientovaného systému likvidace domácího odpadu. Byla zrušena již nevyhovující obecní skládka odpadu na Černé skále.
1999: Zahájení plynofikace Hošťalovic a Březinky.

Současné dění v našich obcích má jasné rysy občanské společnosti. Jsou zde dve zájmové organizace: Český svaz chovatelů (ČSCH) a Sbor dobrovolných hasičů (SDH), jejichž členskou základnu tvoří převážně občané našich obcí. Obě organizace velmi těsně spolupracují s Obecním úřadem. Další, neméně důležitou zájmovou organizací je Myslivecké sdružení Lovětin se sídlem v Hošťalovicích, které obhospodařuje jednu z nekrásnějších partií Železnych hor. Členy tohoto sdružení jsou myslivci nejen z našich a okolních obcí, ale i z Pardubic a Chrudimi.

Obecní úřad pořádá každý rok oslavy Mezinárodního dne dětí a pravidelné setkání s důchodci, kde nikdy nechybí dobrá kapela. Obecní úřad také provozuje místní knihovnu. Bývalá učebna a kabinet březincké školy slouží jako sportovní středisko mládeže.

Jelikož ČSCH je vlastníkem kulturního zařízení, zajišťuje i většinu kulturních akcí. Každoročně je zde pořádán chovatelský ples, pomlázková, poutová a posvícenská taneční zábava. Ale snad největší tradici zde má Staročeské vinobraní. Téměř každoročně pořádá MS Lovětín v hoštalovském kulturním zařízení „Poslední lec“, která i díky velmi dobré kuchyni vešla ve známost v širokém okolí.

V kulturním středisku se pořádají schůze našich zájmových organizací a další různé kulturní akce. Kulturní středisko je k dispozici všem našim občanům pro soukromé události většího rozsahu, jako jsou např. svatby.

Vývoj osídlení

Osidlení Hoštalovic se datuje od počátku čtrnáctého století, avšak počty domů a jejich obyvatel se uvádí ve školní kronice až od roku 1787. V následující tabulce jsou uvedeny počty i s odvolávkou na zdroje, ze kterých autor kroniky čerpal.

rok 1787 – autor Jaroslav Schalter

Hoštalovice	18 domů
Březinka	11 domů

rok 1843 – autor Johan Gottfrid Sommer

Hoštalovice	20 domů	160 obyvatel
Březinka	13 domů	70 obyvatel

rok 1880 – dle sčítání lidu

Hoštalovice	22 domů	154 obyvatel
Březinka	14 domů	84 obyvatel

rok 1890 – dle konstrukce

Hoštalovice	28 domů	165 obyvatel
Březinka	14 domů	93 obyvatel

rok 1900 – dle sčítání lidu

Hoštalovice	30 domů	186 obyvatel
Březinka	15 domů	97 obyvatel

rok 1910 – dle sčítání lidu

Hoštalovice	237 obyvatel
Březinka	91 obyvatel

rok 1920 – dle sčítání lidu

Hoštalovice	38 domů	227 obyvatel
Březinka	15 domů	96 obyvatel

rok 1972 – dle kroniky

celkem	238 obyvatel
--------	--------------

rok 1980 – dle kroniky

celkem	208 obyvatel
--------	--------------

rok 1998 – dle evidence obyvatel

Hoštalovice	31 domů trvale osídlených
	19 k rekreaci
Březinka	11 domů trvale osídlených
	6 k rekreaci

celkem	150 obyvatel
--------	--------------

Vlastníci domů od založení pozemkové knihy

Veškeré údaje jsou převzaty z pozemkové knihy

Březinka

Č. p. 1 původně na dvoře čp. 2 r. 1862 Tetřevovi, r. 1892 Matičkovi, cca r. 1910 není obytné stavení, v 70. letech demolice - nové čp. 1 postavil v r. 1927 Josef Ždářský, nyní Dvořákovi.

Č. p. 2 r. 1879 Svobodovi, od r. 1884 Matičkovi, v r. 1979 Krajíčkovi - asi do r. 1970 objekt částečně sloužil jako hospoda

Č. p. 3 r. 1858 Doležalovi

Č. p. 4 původně na zahradách čp. 11 a 12 - obecní domek, demolován r. 1950 - nové čp. 4 postavil Josef Kobera v r. 1959, nyní Adamcoví

Č. p. 5 r. 1872 Miřejovských, od r. 1990 Šturmovi

Č. p. 6 r. 1851 Huňáčkovi

- Č. p. 7 r. 1864 Mojžíšovi, od r. 1995 Ptáčkovi
- Č. p. 8 r. 1872 Marešovi, r. 1894 Žďářských, r. 1903 Hradeckých, r. 1927 Žďářských
- Č. p. 9 r. 1842 Miřejovských, r. 1889 Ježkovi, r. 1908 Holub, r. 1910 Peckovi, r. 1947 Velebných
- Č. p. 10 r. 1878 Volencovi, r. 1890 Krejčovi
- Č. p. 11 r. 1858 Moravcovi, r. 1893 Malých, r. 1933 Koberovi, nyní Chmelíkovi
- Č. p. 12 r. 1841 Marešovi, r. 1886 Matičkovi, r. 1912 Merunkovi, r. 1973 Langer, r. 1976 Vránkovi, r. 1980 Hokrovci - statut rekreačního domu
- Č. p. 13 r. 1872 Doležalovi, r. 1997 Čapkovi
- Č. p. 14 hájovna Riedlových z Podhořanského zámku, r. 1945 konfiskace čs. státu
Sloužili zde tito lesníci: Josef Malý, Franc Veselý do r. 1940, Hubert Dolejský do r. 1945, Josef Žárovský do r. 1947, Josef Sýkora do r. 1958 a Josef Vávra do r. 1986
- Č. p. 15 obecná škola, postavená r. 1898
- Č. p. 16 Mojžíšovi
- Č. p. 17 zbudovali Koberovi v 70 letech, Ukovi, nyní Vršovských

Při současném způsobu číslování domů v obci se k číslu popisnému ve Březince přičítá číslo 50.

H o š t a l o v i c e

- Č. p. 1 r. 1874 Smolíkovi, r. 1884 dražba, r. 1885 Trůžkovi, r. 1885 Lescovi, r. 1886 prodáno v dražbě, koupil Samuel Bass, r. 1886 Havelkovi, r. 1926 Petrusovi
- Č. p. 2 r. 1858 Němcovi, r. 1883 Uhliřovi, r. 1947 Vackovi
- Č. p. 3 r. 1829 Jelínkovi, r. 1881 Turinovi, r. 1911 Lebduškovi
- Č. p. 4 r. 1842 Žídkovci, r. 1883 Tausíkovi, r. 1884 Koberovi, r. 1912 Peckovi, r. 1926 Zruštovi, nyní Jirušovi
- Č. p. 5 r. 1857 Rozvařilovi, r. 1889 Joštovi, r. 1908 Kyselkovi, r. 1932 Jiráskovi
- Č. p. 6 r. 1876 Koberovi, r. 1884 Minaříkovi, r. 1895 Drtinovi, nyní Polákovci
- Č. p. 7 r. 1875 Poskočilovi
- Č. p. 8 r. 1862 Pejřilovi, r. 1893 Zruštovi, nyní Límkovi
- Č. p. 9 r. 1843 Němcovi, r. 1921 Morávkovi, r. 1935 Ždímalovi, nyní Lebduškovi
- Č. p. 10 r. 1872 Minaříkovi, r. 1883 Zruštovi, nyní Pětivolkých

- Č. p. 11 r. 1843 Koberovi, r. 1922 Tichých, nyní Handlířovi
- Č. p. 12 původně na místě dnešního čp. 41, r. 1863 Jarešovi, od r. 1922 se užívá čp. 41, nové čp. 12 postavili r. 1934 Jiráskovi
- Č. p. 13 r. 1877 Němcovi, r. 1909 Zvoníčkovi, r. 1924 Němcovi, r. 1925 Peckovi
- Č. p. 14 r. 1880 Liškovi, r. 1893 Poskočilovi, r. 1937 Záreckých
- Č. p. 15 r. 1874 Koberovi, r. 1881 Krásenských, r. 1885 Jelínkovi
- Č. p. 16 r. 1837 Jelínkovi, r. 1884 Žídkovci, r. 1885 Minaříkovi, r. 1893 Moravcovi, r. 1896 Jiráskovi, r. 1930 Teplých, v r. 1968 Levinských – demolice. Nyní na tomto pozemku je postaven rekreační domek manželů Mathesových č.p. CH 3. Nyní č.p. 16 užívá dům manželů Jelínkových (polovina původního domu č.p. 15).
- Č. p. 17 r. 1862 Vackovi, nyní Šrajbrovi
- Č. p. 18 r. 1873 Koberovi, r. 1940 v dražbě Riedlovi, r. 1945 konfiskace dle dekretu č. 12/45, nyní Obecní úřad
- Č. p. 19 r. 1862 Peckovi, r. 1904 Smolíkovi, r. 1936 Peckovi, nyní Tyllerovi
- Č. p. 20 r. 1839 Tetřevovi, r. 1899 Němcovi, druhá polovina 60. Let Huňáček a Kožený, nyní Hloušek – statut rekreačního domu
- Č. p. 21 původně mezi čp. 10 a 15.
r. 1825 Zruštovi, r. 1912 Jandovi, r. 1912 Vítkovi, demolice a pozemek přiřazen k čp. 13, nové čp. 21 postavili Mervartovi r. 1961
- Č. p. 22 obecní domek, cca 1968 Skalovi, 1988 Račanských
- Č. p. 23 původní čp. r. 1874 Matičkovi, r. 1907 Vozábovi, r. 1911 zrušeno, nové čp. 23 r. 1910 Jelínkovi, r. 1930 Dostálovi, nyní Beranovi
- Č. p. 24 r. 1893 Jelínkovi, nyní Fedorov
- Č. p. 25 r. 1933 Hubáčkovi, r. 1961 Peckovi, nyní Chudobovi
- Č. p. 26 r. 1884 Vítkovi, nyní Zahradníkovi
- Č. p. 27 r. 1858 Němcovi, r. 1941 Kosteleckých, r. 1957 čs. stát - do r. 1988 užívalo JZD, nyní ČSCH
- Č. p. 28 r. 1891 Peckovi, nyní Petráňovi
- Č. p. 29 r. 1877 Němcovi, r. 1911 Chudomelovi, r. 1951 Peckovi, r. 1958 Luxovi, nyní Pospíšil
- Č. p. 30 r. 1901 Koberovi, r. 1902 Moravcovi, r. 1925 Doležalovi, nyní Čejkovi
- Č. p. 31 r. 1903 Vackovi
- Č. p. 32 r. 1905 Koberovi, nyní Šimkovi

Č. p. 33	r. 1905 Chvojkovi, nyní Jelínkovi	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č. p. 34	r. 1905 Peckovi, r. 1929 Špásovi	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č. p. 35	r. 1909 Peckovi, nyní Horálkovi	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č. p. 36	r. 1910 Vozábovi, r. 1911 Jankovi	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č. p. 37	r. 1922 Vítkovi	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č. p. 38	r. 1914 Minaříkovi	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č. p. 39	r. 1921 Vítkovi	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č. p. 40	r. 1926 Peckovi, nyní Novákovi	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č. p. 41	r. 1922 Jarešovi, nyní Krčáloví	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č. p. 42	r. 1926 Vítkovi, r. 1943 Dubských	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č. p. 43	r. 1927 Koberovi	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č. p. 44	r. 1927 Drtinovi	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č. p. 45	r. 1932 Kysilkovi, r. 1951 Levinských	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č. p. 46	r. 1937 Peckovi	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č. p. 47	r. 1931 Peckovi, r. 1935 v dražbě Morávkovi, r. 1938 Prázných, r. 1961 čs. stát - Jednota, r. 1990 Danihelková, r. 1991 Jelínek - obchod	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č. p. 48	r. 1937 Drtinovi	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č. p. 49	r. 1933 Peckovi	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Nová popisná čísla:		
Č.p.68	r. 1978 Čechovi	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č.p.69	Levinských, dům postaven na dvoře čp. 45	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č.p.70	Polákoví, dům postaven na dvoře čp. 6	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č.p.71	r. 1995 Danihelka	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Rekreační domy:		
Č. p. 1 CH	Hokr (Březinka, původně č. p. 12)	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č. p. 2 CH	Hloušek (Hoštalovice, původně č. p.20)	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č. p. 3 CH	Ing. Mathes (Hoštalovice)	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5

Č. p. 4 CH	Cykánek (Hoštalovice)	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5
Č. p. 5 CH	Kubelka (Hoštalovice)	číslo T 5581 z rokem 1981 z 11. q. 5

Starostové obce

Období	Funkce	Jméno	Obec
1894 – 1901	starosta	Němc Josef	Hoštalovice č.p. 13
1901 – 1908	starosta	Němc Václav	Hoštalovice č.p. 27
1908 – 1919	starosta	Jelínek Jan	Hoštalovice č.p. 13
1919 – 1923	starosta	Malý Josef	Březinka č.p. 14
	zastupitelstvo		Hoštalovice
		Jelínek Jan	
		Minařík Josef	
		Drtina Josef	
		Němc František	
			Březinka
		Krejčí Josef	
		Miřejovský Václav	
		Huňáček Josef	
			Bílý Kámen
		Mojžíš Čeněk	
		Vokoun Josef	
		Kalous Josef	
		Mojžíš Jindřich	
1923 – 1927	starosta	Malý Josef	Březinka č.p. 14
	zastupitelstvo		Hoštalovice
		Jelínek Jan	
		Chvojka František	
		Drtina Josef	
		Vacek František	
		Minařík Josef	

<i>Období</i>	<i>Funkce</i>	<i>Jméno</i>	<i>Obec</i>
		<u>Březinka</u>	
	Doležal Jan		
	Merunka Antonín		
	Krejčí Josef		
	Malý František		
	Malý Josef		
		<u>Bílý Kámen</u>	
	Novák František		
	Valenta Josef		
1927 – 1931	starosta	Němec František	Hoštalovice č.p. 27
	zastupitelstvo		<u>Hoštalovice</u>
		Chudomel Josef	
		Vacek František	
		Jelínek Jan	
		Němec František	
			<u>Březinka</u>
		Pecka Josef	
		Malý	
		Doležal Jan	
			<u>Bílý Kámen</u>
		Novák František	
		Mojžíš Jindřich	
		Čálek Josef	
1931 – 1945	starosta	Jelínek Jan	Hoštalovice č.p. 15
1945 květen listopad	předseda revoluč. Národního výboru	Kobera František	Hoštalovice č.p. 43
1945 – 1954	předseda MNV	Drtina František	Hoštalovice č.p. 44
	tajemník	Škrhlá Josef	Přelouč
		Blažek Karel	Lipoltice
1954 – 1957	předseda MNV	Levinský Josef	Hoštalovice č.p. 45
	tajemník	Doležal Josef	Hoštalovice č.p. 30

<i>Období</i>	<i>Funkce</i>	<i>Jméno</i>	<i>Obec</i>
1957 – 1966	předseda MNV	Drtina Václav	Hoštalovice č.p. 30
	tajemník	Lux Stanislav 1957 – 1958	Hoštalovice č.p. 29
	tajemník	Horálek Jaroslav 1958 – 1966	Hoštalovice č.p. 35
1966 – 1971	předseda MNV	Horálek Jaroslav	Hoštalovice č.p. 35
	tajemník	Vávra Josef	Březinka č.p. 14
1971 – 1976	předseda MNV	Kobera Vladimír	Hoštalovice č.p. 43
	tajemník	Kobera Josef	Březinka č.p. 4
1976 – 1990	předseda MNV	Kobera Josef	Březinka č.p. 4
	tajemník	Jirásek Miloslav	Hoštalovice č.p. 12
1990 – 1994	starosta	Drtina František	Hoštalovice č.p. 44
	místostarosta	Horálek Jaroslav	Hoštalovice č.p. 35
	zastupitelstvo	Jelínek Josef	Hoštalovice č.p. 33
		Polák Josef	Hoštalovice č.p. 6
		Lebeduška Antonín	Hoštalovice č.p. 9
		Zahradník Josef	Hoštalovice č.p. 26
		Dubský Miloš	Hoštalovice č.p. 42
		Danihelka Vlastimil	Hoštalovice č.p. 71
		Krejčí Miroslav	Březinka č.p. 60 (10)
1994 – 1998	starosta	Drtina František	Hoštalovice č.p. 44
	místostarosta	Horálek Jaroslav	Hoštalovice č.p. 35
	zastupitelstvo	Ing. Doležal Vladimír	Březinka č.p. 53 (3)
		Zahradník Josef	Hoštalovice č.p. 26
		Lebeduška Antonín	Hoštalovice č.p. 9
		Pecka Zdeněk, ml.	Hoštalovice č.p. 46
		Dubský Miloš	Hoštalovice č.p. 42
		Danihelka Vlastimil	Hoštalovice č.p. 71
		Chudoba Ladislav, ml.	Hoštalovice č.p. 25

Období	Funkce	Jméno	Obec
1998 – současnosti	starosta	Drtina František	Hošťalovice č.p. 44
	místostarosta	Horálek Jaroslav	Hošťalovice č.p. 35
	zastupitelstvo	Ing. Doležal Vladimír	Březinka č.p. 53 (3)
		Lebeduška Antonín	Hošťalovice č.p. 9
		Pecka Zdeněk, ml.	Hošťalovice č.p. 46
		Danihelka Vlastimil	Hošťalovice č.p. 71
		Jelínek Josef	Hošťalovice č.p. 33

V období 1945 až 1990, kdy neprobíhaly zcela svobodné volby a nevolilo se obecní zastupitelstvo standardního typu, uvádíme pouze předsedu MNV a tajemníka MNV.

1945 – 1946	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1946 – 1947	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1947 – 1948	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1948 – 1949	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1949 – 1950	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1950 – 1951	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1951 – 1952	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1952 – 1953	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1953 – 1954	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1954 – 1955	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1955 – 1956	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1956 – 1957	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1957 – 1958	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1958 – 1959	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1959 – 1960	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1960 – 1961	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1961 – 1962	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1962 – 1963	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1963 – 1964	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1964 – 1965	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1965 – 1966	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1966 – 1967	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1967 – 1968	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1968 – 1969	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1969 – 1970	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1970 – 1971	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1971 – 1972	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1972 – 1973	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1973 – 1974	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1974 – 1975	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1975 – 1976	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1976 – 1977	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1977 – 1978	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1978 – 1979	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1979 – 1980	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1980 – 1981	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1981 – 1982	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1982 – 1983	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1983 – 1984	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1984 – 1985	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1985 – 1986	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1986 – 1987	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1987 – 1988	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1988 – 1989	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich
1989 – 1990	zastupitelstvo	Předseda František Jindřich

Kronikáři našich obcí a městecí

Obsah	od roku	do roku	Obsah
Němec Josef	1898	1902	kronika školní budovy
Hausdorf Antonín	1902	1919	kronika školní budovy
Fidler Karel	1919	1924	kronika školní budovy
Němec František	1923	1931	kronika obecní
Vlček Josef	1924	1940	kronika školní budovy
	1931	1957	kronika obecní
Kobera Vladimír	1957	1992	kronika obecní
Pecka Zdeněk	1992	dosud	kronika obecní

Všem těmto obětavým lidem patří náš upřímný a srdečný dík za neocenitelné duchovní dědictví, které nám předali. Především jejich zásluhou mohla vzniknout tato publikace. Věříme, že dějinné události a fakta uvedená v našich kronikách budou poučením a inspirací nejen pro nás, ale i pro generace budoucí.

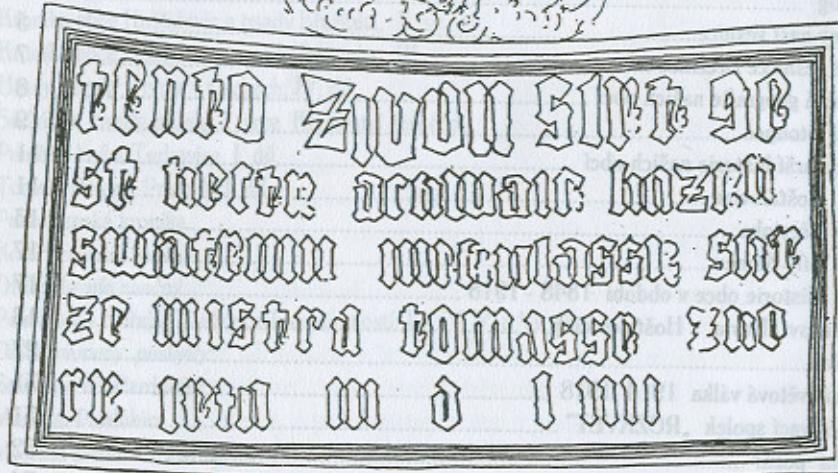
Horoda	1
Kaple	2
Druhá světová válka	3
Svátky z minulých let	4
Hanácký sbor	43
Jednotné zemědělství a život	45
Historie geologického vývoje na Příbramsku	46
Český svaz rolníků	47
Nemocnice vlastního národa	52
Výroba vodovodu	54
Vlastníci domů v obci v první polovině 20. století	55
Březinka	56
Hošťalovice	57
Starostové obce	58
Kronikáři našich obcí	59

Literatura a použité prameny:

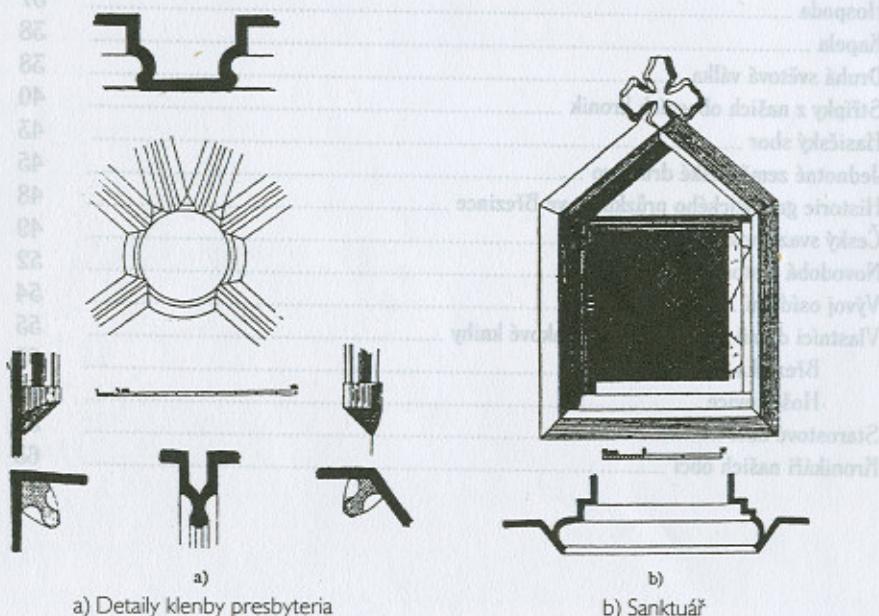
Pamětní kniha obce Hošťalovice a Březinky.
Školní kronika.
Kronika obce Hošťalovice a osady Březinka, II. sv.
Kronika obce Hošťalovice a osady Březinka, III. sv.
Hrady, zámky a tvrze v Čechách, IV. díl.
Sedláček: Hrady, zámky a tvrze Království českého
Pamětní kniha Turkovice, I. díl.
Tomek: Dějepis Prahy VII. díl.
Podhořanská kronika.
Kolář: Slovník naučný.
Ottův slovník naučný.
Petr Hora - Hořejš: Toulky českou minulostí, III., IV., V. a VI. díl.
Další prameny poskytly: ab vzdoré a vzdoru žen ruce mabil myvaldo otmí insíV
Státní archiv Pardubice.
Muzeum Pardubice.
Městská knihovna Pardubice.

Obsah

Úvod	2
Prolog	3
<i>Dějiny naší vesnice</i>	5
<i>Malé vesničce Březince</i>	7
Stručná geografie našich obcí	8
Tvrz Stoupec	9
Z nejstarší historie našich obcí	11
Hošťalovice	11
Březinka	13
Bílý Kámen	17
Historie obce v období 1848 - 1918	17
Kostel sv. Havla v Hošťalovicích	18
Škola	27
První světová válka 1914 - 1918	31
Vzdělávací spolek „ROZKVĚT“	31
Noční požár	32
Pomník	34
Obchody	36
Hospoda	37
Kapela	38
Druhá světová válka	38
Střípky z našich obecních kronik	40
Hasičský sbor	43
Jednotné zemědělské družstvo	45
Historie geologického průzkumu ve Březince	48
Český svaz chovatelů	49
Novodobá historie našich obcí	52
Vývoj osídlení	54
Vlastníci domů od založení pozemkové knihy	55
Březinka	55
Hošťalovice	56
Starostové obcí	59
Kronikáři našich obcí	63

Filiální kostel. Facsimile zvonu z roku 1557

Hlavní oltář s obrazem svatého HAVLA

Parlament České republiky
PŘEDSEDA POSLANECKÉ SNĚMOVNY
Ing. Miloš ZEMAN

OBECNÍ ÚRAD HOSTALOVICE	Gv. číslo číslovolna
Do dle: 29. června 1998	
C.j.: 280	C.j. základ
Příloha:	

V Praze dne 18. června 1998
Č.j.: 1479/PRED/1998

VLážený pane starostu,
vlážené členky a vlážené členové obecního zastupitelstva,
vlážené občanky,
vlážené občané,

na základě Vašeho návrhu,
po projednání ve výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu,
podvýboru pro heraldiku tohoto výboru Poslanecké sněmovny
jsem rozhodl udělit Vaší obci

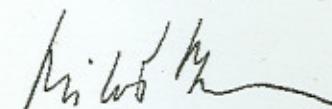
Znak

Popis:
ve zlatém štítě černý vztyčený medvěd s červenou zbrojí a sečnou ranou
na levé tlapě držící uťatou břízu přirozených barev.

Prapor

Popis:
žlutý list s černým vztyčeným medvědem s červenou zbrojí a sečnou ranou
na levé tlapě držící uťatou břízu s bílým kmencem a zelenými listy.
Poměr šířky k délce listu je 2:3.

Písemné vyhotovení rozhodnutí v příloze přikládám a pěkně Vás zdravím.

Vlážený pan
František Drtina
starosta
Obecní úřad
538 41 Hostalovice

Vydal:

Obecní úřad Hošťalovice, 1999

Kolektiv autorů:

Ing. Josef Horálek, CSc., zodpovědný redaktor,

Václav Svoboda,

Josef Chvojka,

Josef Zahradník st.,

Otto Šrůtek, děkan,

Zdeněk Pecka,

Ing. Vladimír Doležal,

Vladimír Kobera st.,

Vladimír Kobera ml.,

Ladislav Chudoba ml.,

Marie Račanská

Jaroslav Horálek

František Drtina

Tisk: Tiskárna PROSPERITA, Plch 24

Náklad: 300 výtisků